

VERZONDEN 18 AUG. 2026

BESLUIT OMGEVINGSVERGUNNING FLORA- EN FAUNA-ACTIVITEIT

DSO-nummer : 2025050101476
Zaaknummer : OMG-056884/DMS506102
Betreft : Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit
Locatie : 's-Gravelandse Buitenplaatsen te 's-Graveland, gemeente Wijdereen
Initiatiefnemer : Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland

Samenvatting

Op 1 mei 2025 is een aanvraag ingediend voor een omgevingsvergunning op grond van de Omgevingswet voor een flora- en fauna-activiteit. De aanvraag heeft betrekking op beheeractiviteiten van de bomen op de buitenplaatsen Bantam, Schaep en Burgh, Boekesteijn, Spanderswoud, Hilverbeek, Land en Bosch, Jagtlust, Schoonoord, Gooilust en Corversbos te 's-Graveland. Daarnaast ziet de aanvraag op de werkwijze bij calamiteiten. Het gaat hierbij om een gebiedsgericht omgevingsvergunning (hierna: GGO) op grond van een soortenmanagementplan (hierna: SMP) voor het uitvoeren van laanherstel en het incidenteel kappen van onveilige individuele bomen in de 's-Gravelandse Buitenplaatsen. De vergunning ziet toe op de baardvleermuis, franjestaart, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, watervleermuis, boommarter en eekhoorn.

Wij besluiten een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit te verlenen voor de volgende schadelijke handelingen en soorten: het opzettelijk verstoren van de baardvleermuis, franjestaart, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, watervleermuis en het opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste rust en/of - voortplantingsplaatsen van de voorgenoemde vleermuissoorten en de boommarter en eekhoorn.

Er zijn voorschriften aan dit besluit verbonden waaraan u zich moet houden. De voorschriften richten zich onder andere op het gebruik van de vergunning, de maatregelen die voorafgaande aan de kap van bomen getroffen moeten worden en het realiseren van alternatieve verblijfplaatsen in (de nabije omgeving van) het plangebied.

Inhoudsopgave

- A. Onderwerp aanvraag
- B. Besluit
- C. Voorschriften
- D. Wettelijk kader
- E. Onderbouwing van het besluit
- F. Procedure
- G. Kennisgeving
- H. Overige wet- en regelgeving
- I. Legesheffing

A. Onderwerp aanvraag

Wij zijn een procedure gestart voor het initiatief op 's-Gravelandse Buitenplaatsen te 's-Graveland. Dit naar aanleiding van een aanvraag omgevingsvergunning. Het betreft een flora- en fauna-activiteit.

Natuurmonumenten heeft op basis van gebiedsdekkend onderzoek voor vleermuizen een GGO aangevraagd voor het uitvoeren van laanherstel en het incidenteel kappen of beheersen van onveilige individuele bomen. Natuurmonumenten heeft een verantwoordelijkheid in het veilig toegankelijk houden van haar gebieden voor haar bezoekers en omliggende infrastructuur.

De buitenplaatsen behoren met hun historie en oorsprong uit de 17e eeuw tot cultureel erfgoed en zijn tevens aangewezen als Rijksmonument. De lanen in het plangebied moeten zowel vanwege de veiligheid als het behoud van het erfgoed intact gehouden worden. De bestaande bomen (in lanen) zijn vaak eeuwenoud en hebben daarmee ook veel natuurwaarde. In verband met de ouderdom van de bomen in combinatie met klimaatverandering zijn enkele van de aanwezige bomen aan het aftakelen en ontstaan er gevaarlijke situaties voor de openbare veiligheid van recreanten, omwonenden en/of infrastructuur¹.

Op het moment dat een gevaarlijke situatie acuut dreigt of is ontstaan, kan hierop vaak niet op korte termijn ingespeeld worden. Dit komt doordat de bomen vaak (potentiële) beschermde functies hebben voor vleermuizen. Dit betekent dat in een dergelijke situatie eerst een jaarrond onderzoek zou moeten worden verricht, terwijl die periode in verband met de veiligheid niet altijd kan worden afgewacht.

Daarnaast ligt aan het gebiedsgerichte onderzoek ook nog een ander doel ten grondslag. Het gebiedsgerichte onderzoek legt de focus op het in kaart brengen van aanwezige netwerken en functies van beschermde soorten. Het plan maakt door het gebiedsgerichte onderzoek de verspreiding van de exemplaren, mogelijke hotspots en belangrijke verblijfplaatsen in een gebied inzichtelijk. Dat maakt het mogelijk om niet alleen op individueel niveau, maar ook op populatieniveau bescherming te bieden. Het doel is om zo veel mogelijk kansen te benutten voor boombewonende soorten, waardoor negatieve effecten op de lokale populaties wordt voorkomen en de lokale staat van instandhouding wordt behouden en/of verbeterd. Hierdoor worden de beschermde soorten op populatieniveau minder kwetsbaar, zodat ze lokale negatieve effecten als gevolg van kap- of snoeiwerkzaamheden kunnen opvangen, zonder dat de gunstige staat van instandhouding in het geding komt. De gebiedsgerichte aanpak draagt hiermee bij aan de bescherming van de biodiversiteit en het efficiënter beheer van bomen. De specifieke werkzaamheden waarvoor een GGO wordt aangevraagd, betreffen:

- Bij onveilige individuele bomen:
 - o snoeiwerkzaamheden, kandelaberen en op stam zetten van bomen;
 - o kap van bomen;
- Bij laanherstel:
 - o kap van bomen.

Het gaat dus alleen om werkzaamheden aan bomen. Het beleid van Natuurmonumenten is erop gericht om op de buitenplaatsen te werken aan een maximaal aantal levende dikke bomen en dood staand hout en de bosvakken structuurrijk te beheren. Er worden veteranenbomen aangewezen, waardoor het holteaanbod op peil zal blijven. Hierdoor zullen er altijd voldoende alternatieven zijn, voor eventueel verlies van verblijfplaatsen. Daarnaast worden de werkwijzen zo vastgelegd dat bekende koloniebomen, indien mogelijk altijd gespaard zullen worden. Gebouwen zoals landhuizen en de boerderijen met erf zijn niet volledig onderzocht en vallen ook qua werkzaamheden buiten de scope van de vergunning. Voor deze gebouwen is geen omgevingsvergunning aangevraagd en bij werkzaamheden aan gebouwen moet het reguliere traject worden doorlopen. Mochten de werkzaamheden op meer dan alleen de bomen betrekking hebben, dan moet er rekening gehouden worden met de soorten die elders op het perceel verwacht kunnen worden (bijvoorbeeld marterachtigen/rode lijst soorten) en/of beschermde functies van het groen als leefgebied. Een aanvullende vergunning voor een flora- en fauna-activiteit kan in deze situaties nodig zijn; een ecologisch deskundige maakt hiervoor de inschatting.

¹ [https://www.staatsbosbeheer.nl/wat-we-doen/klimaatbuffers/bos-weerbaarderarder maken](https://www.staatsbosbeheer.nl/wat-we-doen/klimaatbuffers/bos-weerbaarderarder-maken)

De 's-Gravelandse buitenplaatsen is een gebied dat intensief onderzocht is op vleermuizen. In 1986 werden er voor het eerst rondes met batdetectoren gelopen op de buitenplaatsen en in 1989 werden er voor het eerst vlakdekkende inventarisaties uitgevoerd. Tijdens deze onderzoeken ging het voornamelijk om verspreidingsonderzoek en was er weinig aandacht gericht op koloniebomen en aantallen dieren. In 1992 is er voor het eerst een simultaantelling uitgevoerd op de buitenplaatsen en in 1993 is dit onderzoek uitgebreid met baltsonderzoek². In 1995 benoemt Kapteyn ook het belang van de buitenplaatsen voor met name rosse vleermuizen en ruige dwergvleermuizen door haar gunstige ligging in oud loofbos in de directe omgeving van natte moerasgebieden³. De onderzoeken in 1992 en 1993 zijn de enige vlakdekkende onderzoeken geweest, waarbij de focus lag op het in één keer vinden en tellen van koloniebomen. Er zijn in de periode tussen 1993 en 2023 wel sporadisch onderzoeken uitgevoerd, maar nooit op hetzelfde niveau.

In en rondom de bomen in de vier buitenplaatsen Schaep en Burgh, Boekesteijn, Spanderswoud en Hilverbeek, zoals weergegeven in bijlage 1 bij dit besluit, is de geschatte populatiegrootte van de rosse vleermuis 100-200 individuen, van de ruige dwergvleermuis 200-300 individuen en van de gewone grootoorvleermuis en watervleermuis beide 20-40 individuen. In de overige zes buitenplaatsen wordt de populatiegrootte gezamenlijk geschat op 100-200 individuen van de rosse vleermuis, 200-300 ruige dwergvleermuizen, 20-40 gewone grootoorvleermuizen, 200-300 watervleermuizen en 40-50 paarterritoria van de gewone dwergvleermuis.

In totaal zijn in de buitenplaatsen voor zes vleermuissoorten verblijfplaatsen vastgesteld. Zoals weergegeven in figuur 1 en tabel 2 van bijlage 2 bij dit besluit, zijn in totaal 52 koloniebomen in kaart gebracht. De populatiegrootte van de baardvleermuis en de franjestaart is onbekend. Van de franjestaart en baardvleermuizen zijn waarnemingen in het plangebied.

Naast vleermuizen zijn er enkele territoria van de boommarter en de eekhoorn vastgesteld op de buitenplaatsen. Door de uitvoering van de werkzaamheden kunnen verblijfplaatsen van de genoemde diersoorten verloren gaan en kunnen individuen verstoord worden.

De gebiedsbrede vergunningsaanvraag heeft uitsluitend betrekking op de volgende beschermde soorten: baardvleermuis, franjestaart, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, watervleermuis, boommarter en eekhoorn.

B. Besluit

Op grond van artikel 4.6, eerste lid, aanhef en onder e, van het Omgevingsbesluit besluiten wij aan Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit als genoemd in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g van de Omgevingswet te verlenen ten behoeve van 'Soorten Management Plan 's-Gravelandse buitenplaatsen' op 's-Gravelandse Buitenplaatsen.

Het gaat hierbij om een omgevingsvergunning voor de volgende schadelijke handelingen en soorten:

- artikel 11.46, eerste lid, aanhef en onder b van het Bal, voor het opzettelijk verstoren van exemplaren van de baardvleermuis, franjestaart, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis;
- artikel 11.46, eerste lid, aanhef en onder d van het Bal, voor het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van exemplaren van de baardvleermuis, franjestaart, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis;
- artikel 11.54, eerste lid, aanhef en onder b van het Bal voor betreft het opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van exemplaren van de boommarter en eekhoorn.

Vanuit het toetsingskader dat betrekking heeft op de betreffende activiteiten zijn er geen redenen om deze beschikking te weigeren.

² [REDACTED] Vleermuizen op de 's-Gravelandse buitenplaatsen. sl: Stichting vleermuisbureau, Rapport 94-05, 1994 & [REDACTED] en [REDACTED] Simultaantelling rosse vleermuizen 's-Gravelandse buitenplaatsen. sl: NOZOS-Nieuws 1(1), 1992. pp. 5-6.

³ [REDACTED] Vleermuizen in het landschap, over hun ecologie, gedrag en verspreiding. Haarlem: Schuyt & Co Uitgevers en importeurs BV, 1995.

De vergunning ziet voorts slechts toe op de werkzaamheden die in de 'onderwerp aanvraag' worden beschreven en slechts voor zover deze werkzaamheden conform de aanvraag worden uitgevoerd. De vergunning ziet enkel toe op werkzaamheden aan bomen.

Geldigheid besluit

Deze beschikking is geldig vanaf de dag na verzending van dit besluit tot en met 15 augustus 2035.

Stukken opnemen

- Bijlage 1: locatie plangebied;
- Bijlage 2: aantal holtes en vleermuiskasten per buitenplaats;
- Bijlage 3: regulier kapprotocol;
- Bijlage 4: holte kapprotocol;
- Bijlage 5: calamiteitenprotocol;
- Bijlage 6: stappenplan onveilige individuele boom;
- Bijlage 7: stappenplan laanherstel;
- Bijlage 8: stappenplan noodclausule onveilige individuele boom;
- Bijlage 9: logboeknotitie;
- Bijlage 10: ecologisch werkprotocol laanherstel;
- Bijlage 11: monitoringsplan.

C. Voorschriften

Op grond van artikel 5.34, eerste lid, in samenhang gelezen met artikel 5.18, eerste lid, van de Omgevingswet verbinden wij de navolgende voorschriften en beperkingen aan dit besluit.

Algemene voorschriften

1. De omgevingsvergunning wordt slechts voor de hierboven genoemde soorten en beschreven verboden handelingen verleend.
2. Deze omgevingsvergunning geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze omgevingsvergunning zelf niet anders is aangegeven.
3. Onder werkzaamheden wordt verstaan alle handelingen die het projectgebied aantasten inclusief de voorbereidende werkzaamheden, werkzaamheden die dienen tot het ongeschikt maken van leefgebied, mitigerende en compenserende activiteiten.
4. De vergunninghouder dient onverwijld contact op te nemen met Omgevingsdienst Noord-Holland Noord indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden andere beschermde soorten dan de genoemde soorten in de aanvraag worden aangetroffen of andere handelingen of werkzaamheden dan bedoeld in voorschriften 1 en 2 noodzakelijk zijn. Indien andere beschermde soorten of verblijffuncties in een deelproject worden aangetroffen en daarbij verbodsbepalingen worden overtreden dan waarvoor met dit besluit vergunning is verleend, dient aanvullend voor deze soorten een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit te worden aangevraagd. Totdat u in het bezit bent van de aanvullende omgevingsvergunning, dienen in het betreffende gebied geen werkzaamheden plaats te vinden die leiden tot het verrichten van schadelijke handelingen ten aanzien van beschermde soorten of verblijffuncties waarvoor met dit besluit geen vergunning is verleend.
5. Indien de mitigerende/compenserende maatregelen niet worden toegepast zoals in dit besluit is weergegeven en/of als de vergunninghouder voornemens is om de werkzaamheden of de planning van de werkzaamheden niet conform de vergunning uit te voeren, dient contact opgenomen te worden met de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord.
6. Deze omgevingsvergunning kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de vergunninghouder of in opdracht van de vergunninghouder handelende (rechts-)personen. De vergunninghouder (Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland) blijft daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze omgevingsvergunning. Indien de vergunninghouder constateert dat een vergunninggebruiker zich niet aan de naleving van de vergunning houdt, meldt zij dit onverwijld aan de OD NHN.
7. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze omgevingsvergunning, het logboek zoals beschreven in voorschrift 29 bij dit besluit en de meest recente Visual Tree Assessment-rapportage (hierna: VTA-rapportage) van de bomen in het plangebied op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren. De genoemde documenten mogen langs elektronische weg getoond worden, mits de documenten leesbaar zijn.

8. De vergunninghouder dient het document 'Soortenmanagementplan 's-Gravelandse Buitenplaatsen voor Natuurmonumenten Deel 2 – Activiteitenplan' (hierna: SMP-document) voor eenieder beschikbaar te stellen.
9. De werkzaamheden en voorschriften dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecologisch deskundige⁴ op het gebied van de soorten waarvoor deze omgevingsvergunning is verleend.
10. De vergunninghouder dient voor het uitvoeren van de werkzaamheden een logboeknotitie of ecologisch werkprotocol, zoals weergegeven in voorschrift 29 bij dit besluit, in een logboek op te (laten) stellen. Hierin dient duidelijk het te hanteren werkprotocol en de betreffende voorschriften uit de omgevingsvergunning bij de betreffende werkzaamheden te zijn opgenomen. Alle betrokken partijen, met name ook de uitvoerenden op de bouw- of projectlocatie, dienen van het te hanteren werkprotocol en de (aanvullende) voorschriften uit de vergunning op de hoogte gesteld te worden.

Meldingsplicht

11. De vergunninghouder dient minimaal vijf werkdagen voorafgaand aan de werkzaamheden aan koloniebomen en/of laanherstel een melding te doen bij de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN). De reeds bekende koloniebomen vanuit het natuuronderzoek waarop deze vergunning is gebaseerd, zijn te zien in figuur 1 van bijlage 2 bij dit besluit. De melding dient plaats te vinden via het digitale meldformulier 'Formulier start ruimtelijke ingreep' op de website van de OD NHN. Met de melding dient u ook het logboek met daarin de aangegeven bijbehorende document(en) uit voorschrift 29 mee te sturen.
12. Indien er bij een calamiteit en/of noodkap onder de noodclausule wordt gewerkt, zoals weergegeven in voorschrift 14 bij dit besluit, komt voorschrift 11 te vervallen en dient er bij het aantasten van een boom met (mogelijke) beschermde natuurwaarden direct contact opgenomen te worden met de OD NHN.

Gebruik van de vergunning

13. De vergunning kan enkel gebruikt worden:
 1. voor werkzaamheden die binnen het plangebied plaatsvinden (zie bijlage 1 bij dit besluit);
 2. voor werkzaamheden die vallen onder het kappen, snoeien, kandelabereren en op stam zetten van individuele bomen en/of herstel van lanen;
 3. door bij het uitvoeren van werkzaamheden onder onderhavige vergunning het stappenplan die bij de werkzaamheden horen op navolgbare wijze te volgen:
 - a) onveilige individuele boom (bijlage 6);
 - b) laanherstel (bijlage 7);
 - c) noodkap individuele boom (bijlage 8).

De werkwijze in het werkprotocol die uit het stappenplan voortvloeit, dient nageleefd te worden met inbegrip van de voorschriften in het besluit. De werkprotocollen zijn weergegeven in bijlage 3, 4 en 5 bij dit besluit.
14. Er kan enkel gebruik gemaakt worden van het stappenplan noodclausule onveilige individuele boom (zie voorschrift 13, lid 3c) als zich een calamiteit of acuut dreigende situatie voordoet voor de openbare veiligheid door een boom. Bij een calamiteit kan het zo zijn dat de boom al is omgevallen. Of er sprake is van een acuut dreigende onveilige situatie dient bepaald te worden door een boomdeskundige⁵.

Aanvullingen en/of verduidelijkingen kapprotocollen

15. De (kap)werkzaamheden kunnen uitsluitend uitgevoerd worden in de periode 15 augustus tot 1 november tenzij:
 1. er een noodsituatie (voorschrift 14) geldt of;
 2. negatieve effecten op soorten door de werkzaamheden kunnen worden uitgesloten. Negatieve effecten kunnen uitsluitend uitgesloten worden als er door een ecologisch deskundige kan worden vastgesteld dat er geen beschermde (dier)soorten tijdens de werkzaamheden aanwezig zijn.

De bovenstaande (ecologische) beoordelingen en beslissingen dienen te worden opgenomen in het logboek, zoals beschreven in voorschrift 29.

⁴ <https://www.rvo.nl/onderwerpen/buiten-werken/ecologisch-deskundige>

⁵ Onder boomdeskundige wordt iemand verstaan die 'Visual Tree Assessments' (VTA) kan uitvoeren. Dit is een gecertificeerde European Tree Worker (ETW'er) of een gecertificeerd boomveiligheidscontroleur (BVC).

16. De bekende koloniebomen uit de nulmeting, zoals weergegeven in figuur 1 van bijlage 2 bij dit besluit, of nieuwe bekende kraamverblijfplaatsen of winterverblijfplaatsen met meerdere individuen vleermuizen uit de monitoring (zoals weergegeven in de salderingsboekhouding), dienen behouden te blijven. Enkel als de boom in verband met de openbare veiligheid niet behouden kan blijven (ook niet na maatregelen als het kandelabereren, snoeien of op stam zetten van de boom) dient de boom gekapt te worden conform het holte kapprotocol of noodclausule in bijlage 4 en 5 bij dit besluit. Een boomdeskundige dient te bepalen of de boom problemen oplevert voor de openbare veiligheid.
17. Voor het kappen van bomen dienen de bomen geblest te worden⁶. Met het blesen moet het voor de uitvoerende partij in een oogopslag duidelijk zijn of het gaat om een kolonieboom⁷, bijzondere nestboom, boom met holte of scheur, of een boom zonder zichtbare holte of scheur. Tevens moet duidelijk zijn welk werkprotocol (werkwijze) hierbij gehanteerd moet worden.
18. Het kappen van bomen is uitsluitend toegestaan, mits na uitvoering van de kapwerkzaamheden per hectare bos binnen de betreffende buitenplaats minimaal tien bomen met voor vleermuizen geschikte holtes behouden blijven. Dit dient door een ecologisch deskundige te worden beoordeeld. Dit voorschrift geldt niet bij een calamiteit als bedoeld in voorschrift 14.
19. Bij het kappen van een boom met vleermuis geschikte holtes, dienen de holtes volgens de vigerende werkprotocollen holte kapprotocol of calamiteitenprotocol te worden uitgezaagd en zo dicht mogelijk bij de oorspronkelijke holte buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden voor minimaal één nacht neergelegd/opgehangen te worden. Dit dient op een ecologisch gunstige plek te zijn en op maximaal 200 meter afstand van de oorspronkelijke locatie. Deze plek dient uitgekozen te worden door een ecologisch deskundige. Holtes die geschikt geacht worden voor vleermuizen zijn te zien in bijlage B op pagina 23 van het 'SMP-document'.
20. Bij laanherstel mag aan maximaal 200 meter van een laan gelijktijdig gewerkt worden.
21. De vergunninghouder dient een salderingsboekhouding bij te houden middels een digitale overzicht (bijv. een GIS-viewer). Hierin dient minimaal opgenomen te worden:
 - a) de bekende verblijfplaatsen en leefgebieden uit de nulmeting⁷;
 - b) de nieuw vastgestelde nest- en/of verblijfplaatsen en (essentiële of functionele) leefgebieden⁸ (vóór 1 februari van het daaropvolgende jaar van een monitoring);
 - c) waar en welke nieuwe alternatieve nest- en/of verblijfplaatsen en leefgebieden zijn gerealiseerd (dit geldt tevens voor de alternatieve nest- en/of verblijfplaatsen die door derden zijn gerealiseerd onder de vergunning);
 - d) wanneer de voorzieningen en leefgebieden uit punt c functioneel zijn en voor welke projecten deze worden ingezet.

De vergunninghouder dient maandelijks (bij voorkeur frequenter) de (digitale) salderingsboekhouding op bovenstaande punten bij te werken. Alle onderzoeksresultaten dienen in de Nederlandse Databank voor Flora en Fauna (hierna: NDFF) gedeeld te worden om een beter inzicht te verkrijgen in de verspreiding van de soorten.
22. De salderingsboekhouding dient op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
23. De vergunninghouder dient in het eerste kwartaal van ieder jaar overleg met het bevoegd gezag te voeren over de voortgang van de uitvoering van de vergunning gedurende het afgelopen jaar.

Compenserende maatregelen

24. Ter vergroting van het aanbod aan verblijfplaatsen in sommige bosvakken dienen aanvullende kasten te worden geplaatst. Het aantal kasten en de verdeling over de bosvakken dienen plaats te vinden conform tabel 1 van bijlage 2 bij dit besluit. Zodra de exacte locaties van de kasten bekend zijn, dienen deze op kaartmateriaal aangeleverd te worden aan de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord onder vermelding van het zaaknummer OMG-056884/DMS506102.
25. De aanvullende kasten uit voorschrift 24 dienen minimaal drie maanden in het actieve seizoen van vleermuizen beschikbaar te zijn vóór de start van de werkzaamheden.
26. De vleermuis kasten dienen elk jaar op hun functionaliteit te worden gecontroleerd. Deze controle dient geborgd te worden in het beheerplan van de landgoederen. Niet-functionele vleermuis kasten dienen binnen één maand na constatering te worden hersteld of vervangen. Hierbij dient te worden voorkomen dat vleermuizen worden verwond of verstoord.

⁶ Het markeren van bomen in het bos met verf (stippen, strepen, kruizen etc.) om aan te geven welke werkzaamheden er moeten worden uitgevoerd, zoals kappen, laten staan (toekomstbomen) of snoeien.

⁷ Een boom waarin een verblijfplaats van vleermuizen is vastgesteld. Het betreft hier dus bomen met kraamkolonies, maar ook bomen waar één of enkele dieren zijn vastgesteld gedurende het zomerseizoen. Paarverblijfplaatsen worden hierbij niet meegenomen.

27. Wanneer bij de werkzaamheden een essentiële vliegroute zal verdwijnen dienen er aanvullende maatregelen toegepast worden om de vliegroute in stand te houden of elders aan te leggen. Deze vliegroutes dienen conform de vigerende kennisdocumenten voor vleermuizen van BIJ12 uitgevoerd te worden. Een vervangende vliegroute moet hierbij functioneren op het moment dat de bestaande route wordt aangetast of verdwijnt door de werkzaamheden. Een ecologisch deskundige dient voorafgaande aan de werkzaamheden te bepalen of er door de werkzaamheden sprake is van het verdwijnen van een essentiële vliegroute en of de vervangende vliegroute functioneel is.
28. Bij kapwerkzaamheden bij laanherstel dient er aan herplant gedaan te worden waarbij de volgende eisen gelden:
1. de aanplant dient in een van de boomsoort afhankelijke ideale periode te gebeuren en in overleg met een ecologisch deskundige en zo mogelijk voor het eerstvolgende actieve seizoen van de vleermuizen;
 2. de herplanting dienen bomen te zijn met een leeftijd van minimaal 8 jaar oud en een lengte van minimaal 1,75 meter;
 3. de bomen moeten na verloop van tijd gelijkwaardig geschikte verblijfplaatsen kunnen bieden voor de aangevraagde soorten, ten opzichte van de oorspronkelijke situatie. Bij de herplant dienen inheemse bomen geplant te worden.
- De herplant dient in de eerste drie jaar na realisatie jaarlijks te worden gecontroleerd. Indien het groen niet is aangeslagen, dienen de bovenstaande maatregelen opnieuw te worden uitgevoerd.

Logboek

29. Bij het kappen van een individuele onveilige boom of bij noodkap dient de logboeknotitie conform bijlage 9 ingevuld te worden in een logboek. Voor beheeractiviteiten omtrent laanherstel dient een ecologisch werkprotocol opgesteld te worden conform bijlage 10. In het ecologisch werkprotocol moet onder andere duidelijk worden aangegeven welke bomen bij het laanherstel worden aangepakt, welk protocol per boom geldt en of sprake is van bijzondere nest- of koloniebomen. In het logboek moeten alle ecologische acties en beslissingen worden vastgelegd.
30. In het ecologisch werkprotocol zoals genoemd in voorschrift 29 dient bij laanherstel minimaal de informatie zoals aangegeven in kader 5.1 op pagina 14 van het SMP-document te worden opgenomen.

Monitoring

31. De vergunninghouder dient monitoring uit te voeren in het SMP-gebied om inzicht te krijgen en houden van de aanwezige boomholtes en aanwezige vliegroutes en foerageergebieden in het plangebied, de populatieontwikkelingen van de aanwezige soorten en in de belangrijke en kwetsbare functies en verblijfplaatsen. De monitoring dient uitgevoerd te worden conform het monitoringsplan zoals beschreven in bijlage 11 bij dit besluit. De monitoring dient te worden uitgevoerd onder fysieke begeleiding van een ecologisch deskundige op het gebied van de vergunde soorten en ervaring met monitoring.
32. Per monitoringsjaar dient een rapportage te worden opgesteld met daarin de monitoringsresultaten van het uitgevoerde monitoringsonderzoek en aangeleverd te worden aan het bevoegd gezag. In deze rapportage dient in ieder geval het volgende opgenomen te worden:
- a. ligging en begrenzing van het monitoringsgebied;
 - b. populatiegrootte en trends in de populatie;
 - d. verspreiding van beschermde soorten en functies binnen het plangebied;
 - e. beschikbaarheid holtebomen en nieuw aangetoonde en/of verdwenen kolonies;
 - f. connectiviteit tussen de leefgebieden;
 - g. de getroffen maatregelen, voorzien van een traceerbare locatie aanduiding en/of kaartmateriaal;
 - i. per soort, per monitoringsmoment de resultaten van de monitoring.
33. De resultaten van de monitoring, waaronder nieuw aangetroffen verblijfplaatsen en alternatieve verblijfplaatsen die in gebruik zijn genomen, dienen verwerkt te worden in de NDFF.
34. Na iedere monitoringsronde dient uiterlijk op 31 januari na het betreffende onderzoeksjaar de resultatenrapportages in het logboek verwerkt te worden en aangeleverd te worden aan de OD NHN via postbus@odnhn.nl, onder vermelding van het zaaknummer.

35. Bij het aanleveren van de monitoringsrapportage dient aangegeven te worden of bijsturing of aanpassing van de gebiedsgerichte omgevingsvergunning op basis van de monitoringsresultaten wenselijk wordt geacht door de vergunninghouder. In dat geval wordt in de notitie tevens een voorstel gedaan voor aanvullende maatregelen die ter goedkeuring worden voorgelegd aan de OD NHN.
36. Indien uit de monitoring blijkt dat bijsturing nodig is, dan kan het bevoegd gezag (ambtshalve) aanvullende voorschriften in deze vergunning opleggen.

Vogels

U dient gedurende de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor de in het plangebied te verwachten vogelsoorten kan dit plaatsvinden door werkzaamheden buiten de broedperiode van aanwezige soorten uit te voeren. Tevens kunnen voorbereidende maatregelen worden getroffen om te voorkomen dat vogels tot broeden kunnen komen binnen het plangebied. Wij wijzen u erop dat voor het broedseizoen geen standaardperiode bestaat. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

Wij wijzen u erop dat als u werkzaamheden inclusief de mitigatie en compensatie niet conform de aanvraag en omgevingsvergunning uitvoert, u mogelijk in overtreding bent. Indien dit niet mogelijk is dient u tijdig een wijzigingsverzoek met de voorgestelde wijziging ter goedkeuring voor te leggen, voordat u de wijziging kunt uitvoeren. Wanneer u in overtreding bent kunnen wij door middel van de oplegging van een last onder dwangsom dan wel door middel van bestuursdwang de met de wet strijdige situatie beëindigen. Dit kan in uw geval betekenen dat de werkzaamheden ten behoeve van bovengenoemd project geheel of gedeeltelijk worden stilgelegd totdat weer wordt voldaan aan het bij of krachtens de Omgevingswet bepaalde (dit zijn de bestuursrechtelijke sancties). Ook kunnen strafrechtelijke sancties worden opgelegd.

D. Wettelijk kader

Wij hebben de aanvraag voor een activiteit als bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, onder g van de Omgevingswet behandeld volgens Paragraaf 16.5.2 van de Omgevingswet en afdeling 4.1.1 van de Algemene wet bestuursrecht.

Bevoegd gezag

Gedeputeerde Staten van de Provincie Noord-Holland zijn het bevoegd gezag ten aanzien van een aanvraag van een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit. De Omgevingsdienst Noord-Holland Noord is gemandateerd om namens Gedeputeerde Staten een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit te verlenen.

Ontvankelijkheid aanvraag

De ontvankelijkheid van de aanvraag is getoetst aan de aanvraagvereisten (artikel 16.55 van de Omgevingswet en artikel 7.3 van de Omgevingsregeling). Daarnaast is de flora- en fauna-activiteit getoetst aan de vereisten in Afdeling 7.2.8a.2 e.v. van de Omgevingsregeling. De aanvraag voldoet aan de eisen en is ontvankelijk.

Flora- en fauna-activiteit

Soorten van de Habitatrichtlijn

U heeft een omgevingsvergunning aangevraagd voor de habitatrichtlijnsoorten: de baardvleermuis, franjestaart, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis. Habitatrichtlijnsoorten zijn soorten die zijn opgenomen in bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn. Daarnaast zijn de rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, franjestaart en gewone grootoorvleermuis opgenomen in bijlage II van het Verdrag van Bern. Voor habitatrichtlijnsoorten geldt dat het verboden is ze in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden, vangen of verstoren, hun eieren te vernielen of rapen en de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of te vernielen. Essentiële migratieroutes en foerageergebieden die van belang zijn voor de instandhouding van een voortplantings- of rustplaats van de soort op populatieniveau vallen hier ook onder.

Voor deze soorten is het op grond van artikel 8.74k, eerste lid van het Bkl alleen mogelijk een omgevingsvergunning af te geven als er geen andere bevredigende oplossing voor het verrichten van de activiteit bestaat, de activiteit nodig is op grond van een in de wet genoemd belang en de activiteit geen afbreuk doet aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Andere soorten

U heeft een omgevingsvergunning aangevraagd voor de boomarter en de eekhoorn. Deze soorten zijn genoemd in bijlage IX van het Bal. Hiervoor geldt dat het verboden is ze opzettelijk te doden of vangen en de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen te beschadigen of te vernielen. Essentiële migratieroutes en foerageergebieden die van belang zijn voor de instandhouding van een voortplantings- of rustplaats van de soort op populatieniveau vallen hier ook onder.

Voor deze soorten is het op grond van artikel 8.74l, eerste lid van het Bkl alleen mogelijk een omgevingsvergunning af te geven als er geen andere bevredigende oplossing voor het verrichten van de activiteit bestaat, de activiteit nodig is op grond van een in de wet genoemd belang en de activiteit geen afbreuk doet aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

E. Onderbouwing van het besluit

Het besluit en de daaraan verbonden voorschriften baseren wij op onderstaande documenten en onderbouwingen. Bij de beoordeling van deze documenten en onderbouwingen zijn de algemene en specifieke beoordelingsregels zoals opgenomen in paragraaf 8.6.2 van het Besluit Kwaliteit Leefomgeving toegepast.

Bijgevoegde stukken

Bij beoordeling van de aanvraag zijn de volgende ingediende documenten gebruikt:

- Aanvraagformulier Omgevingsloket 20250501 01476 (ingediend op 01-05-2025);
- Soortenmanagementplan 's-Gravelandse Buitenplaatsen voor Natuurmonumenten DEEL 1 – onderzoeksrapport en vergunningsaanvraag voor vier buitenplaatsen: Schaep en Burgh, Beokesteijn, Spanderswoud & Hilverbeek, Viridis, d.d. 28 april 2025;
- Soortenmanagementplan 's-Gravelandse Buitenplaatsen voor Natuurmonumenten DEEL 2 – Activiteitenplan, Viridis, 28 april 2025;
- Antwoord verzoek aanvullende informatie, Viridis, d.d. 14 juli 2025;
- Soortenmanagementplan 's-Gravelandse Buitenplaatsen voor Natuurmonumenten DEEL 3 – Onderzoeksrapport en vergunningsaanvraag voor zes buitenplaatsen: Bantam, Land en Bosch, Jagtlust, Gooilust, Schoonoord en Corversbos, Viridis, d.d. 13 februari 2026.

Wij kunnen de aangevraagde omgevingsvergunning alleen verlenen als voldaan is aan elk van de volgende voorwaarden: er bestaat geen andere bevredigende oplossing, er is een geldig wettelijk belang en de activiteit doet geen afbreuk aan het streven de populaties van de betrokken soort in zijn natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan. Hierna treft u de toetsing en conclusies op deze voorwaarden.

Andere bevredigende oplossing

De voorgenomen werkzaamheden betreffen het uitvoeren van laanherstel en het incidenteel kappen of beheersen van onveilige individuele bomen in de 's-Gravelandse Buitenplaatsen en zijn hiermee locatiegebonden. Een alternatieve locatie is daarom niet aan de orde.

Het niet uitvoeren van de werkzaamheden is volgens u geen bevredigende oplossing. De 's-Gravelandse buitenplaatsen hebben een rijksmonumentale status, waarvoor een verplichting geldt om het laanbeeld in stand te houden. Om op de lange termijn (meerdere decennia) een gelijk aanzien op de buitenplaatsen te behouden, zullen de lanen moeten worden gekapt en opnieuw worden aangeplant. Het beheren van de lanen is daarnaast ook in belang van de bescherming van flora en fauna, omdat oude laanbomen belangrijk zijn voor vleermuispopulaties en boombewonende soorten. Door het proactief herstellen van deze lanen ontstaat er op de lange termijn een gevarieerd aanbod van bomen qua leeftijdsopbouw op de buitenplaatsen. Het alternatief van het niet uitvoeren van de werkzaamheden leidt in het uiterste geval ertoe dat alle bomen gelijktijdig beginnen met aftakelen en daarmee ook rond dezelfde tijd sterven, waardoor er op grote schaal leemten ontstaan in het bomenbestand. Boombewonende soorten hebben in deze situatie dan geen of minder verblijfplaatsen in hun netwerk en het leefgebied van de dieren verdwijnt. Het laanherstel is hierdoor een wezenlijk onderdeel van het behoud van de natuur- en de cultuurhistorische waarden op de buitenplaatsen.

Daarnaast zijn de buitenplaatsen voor het publiek opengesteld. Dit betekent dat de veiligheid van bezoekers gegarandeerd moet kunnen worden. Natuurmonumenten is de eigenaar van de buitenplaatsen en verantwoordelijk voor de veiligheid van de bezoekers. Zij kan daardoor aansprakelijk gesteld worden bij eventuele schade door vallende takken of omgevallen bomen.

Dit geldt tevens voor de veiligheid van de kruisende openbare wegen aan de buitenplaatsen. Rondom de landgoederen zijn omstreeks dezelfde periode lanen aangeplant. Veel bomen zijn daarom even oud en in een vergelijkbare verslechterende staat, waarbij risico's voor de openbare veiligheid in toenemende mate aan de orde zijn. Om veiligheidsrisico's te voorkomen dienen onveilige bomen gekapt te worden. Daarbij biedt de vergunning de mogelijkheid om acuut in te kunnen spelen op de risico's bij een noodsituatie.

Tevens is een betere alternatieve planning of werkwijze volgens u niet voorhanden. Het uitvoeren van de werkzaamheden wordt gedaan aan de hand van een stappenplan, zoals weergegeven in bijlage 6, 7 en 8 bij dit besluit. Deze stappenplannen en de bijbehorende werkprotocollen zijn ingesteld om negatieve effecten op de soorten zoveel mogelijk te voorkomen. Voor de kap van individuele bomen wordt een stroomschema doorlopen, waaruit de toepassing van één van de standaard werkprotocollen volgt, die voor de kap van de boom zal moeten worden gehanteerd. Het kappen van bomen kan daarnaast alleen als binnen de buitenplaats van de te kappen boom een voldoende hoge dichtheid aan holtes beschikbaar is waar de dieren naartoe kunnen, als bedoeld in voorschrift 18. Daarnaast mogen ook geen essentiële vliegroutes aangetast worden door de werkzaamheden of moeten deze vooraf gecompenseerd worden. De uitvoering van de maatregelen is er dan ook op gericht om zoveel mogelijk oude bosstructuren met oude dikke bomen met holtes te behouden, wat ten gunste is van alle aangevraagde soorten. Voor bosdelen met een beperkt aanbod aan holtes worden daarnaast extra vleermuiskasten opgehangen. Het aanbrengen van extra kunstmatige holtes vormt volgens u geen geschikte oplossing, omdat in deze bosdelen geen voldoende dikke bomen aanwezig zijn die zich hiervoor lenen. Zoals hierboven benoemd bestaan de werkzaamheden ook uit het herstellen van lanen. Bij het herstellen van de lanen moeten de bomen na verloop van tijd evenwaardige geschikte verblijfplaatsen kunnen bieden voor de aangevraagde soorten ten opzichte van de oorspronkelijke situatie waardoor het een gevarieerd en toekomstbestendig bos (voor boombewonende soorten) blijft. Tenslotte worden de werkzaamheden buiten de meest kwetsbare periode van de vergunde diersoorten uitgevoerd.

De beoogde werkzaamheden worden uitgevoerd volgens de richtlijnen van een SMP. Een alternatieve werkwijze van een SMP is het aanvragen van individuele, reguliere vergunningen voor het snoeien, kandelabereren, kappen en/of op stam zetten van bomen. Reguliere aanvragen voor ieder afzonderlijk project is echter volgens u geen beter alternatief. Door de gebiedsgerichte aanpak, zoals die wordt toegepast onder een SMP, wordt een gedetailleerder beeld verkregen van de staat van instandhouding van de aanwezige soorten. Door een gebiedsgerichte aanpak wordt de focus gelegd op het in kaart brengen van aanwezige netwerken en functies van beschermde soorten. Het plan maakt de verspreiding van de exemplaren en belangrijke verblijfplaatsen zichtbaar in een gebied. Dat maakt het mogelijk om niet alleen op individueel niveau, maar ook op populatieniveau bescherming te bieden. Bij een SMP wordt er daarnaast monitoring uitgevoerd om de effecten van de werkzaamheden op de staat van instandhouding van de betreffende diersoorten te monitoren, waardoor jaarlijks wordt beoordeeld of aanvullende maatregelen nodig zijn bij een veranderde situatie voor het behoud en/of de verbetering van de diersoorten.

Met het SMP worden tevens kostbare onderzoeken en meerdere aanvraagprocedures vermeden, die gericht zijn op individuele en/of enkele bomen. Op het moment dat een gevaarlijke situatie dreigt of is ontstaan door (dreigende) vallende takken of bomen, kan er vaak niet direct op ingespeeld worden. Dit komt doordat de bomen vaak potenties hebben voor vleermuizen en een jaarrond onderzoek vergt, die mogelijk noodzaakt tot het indienen van een aanvraag ter verkrijging van een vergunning. Met de GGO is het mogelijk om – indien de situatie dat vereist – meteen adequaat te handelen, waardoor een gevaarlijke situatie kan worden voorkomen of de gevolgen ervan kunnen worden beperkt. De vereniging Natuurmonumenten is voor haar inkomsten onder andere afhankelijk van leden en donaties. Door het uitvoeren van één groot onderzoek, kunnen kosten worden bespaard. Van de bespaarde kosten kunnen andere maatregelen uitgevoerd worden ter behoud van de natuur. Een gebiedsgerichte vergunning op grond van een SMP is daarom volgens u het meest bevredigende alternatief.

Met bovenstaande heeft u aangetoond dat er geen andere bevredigende oplossing is voor de geplande werkzaamheden waarbij een minder negatief effect op de beschermde soorten optreedt.

Wettelijk belang

U heeft een omgevingsvergunning aangevraagd op grond van het volgende in de wet genoemde belangen:

- de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
- de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats.

'In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten'

De buitenplaatsen die door Natuurmonumenten worden beheerd zijn opengesteld voor publiek. Natuurmonumenten heeft daarmee als eigenaar de verantwoordelijkheid voor de veiligheid voor de bezoekers en kan aansprakelijk gesteld worden bij eventuele schade of letsel door vallende takken of omgevallen bomen. Dit geldt tevens voor de veiligheid van de kruisende openbare wegen aan de buitenplaatsen. Om deze reden laat Natuurmonumenten regelmatig een VTA uitvoeren door een boomdeskundige². Uit het VTA-rapport volgt of een boom een direct gevaar oplevert voor de openbare veiligheid en om die reden moet worden gekapt.

'Ter bescherming van flora of fauna' en 'het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats'

Door de genoemde werkzaamheden uit te voeren onder de voorwaarden van een SMP wordt het leefgebied voor boombewonende (vleermuis)soorten voor de lange termijn gewaarborgd en dit is ten gunste van de bescherming van die soorten. Natuurmonumenten heeft voor de gebieden een gebiedsvisie⁸ opgesteld, waarin vastgelegd staat dat er gestreefd wordt naar een natuurlijk cultuurlandschap, waarin er een mate van verjonging moet worden geïmplementeerd met daarnaast behoud van een bosbestand met oude levende bomen en dood staand hout. Hiermee levert de gebiedsvisie een bijdrage aan het behouden van boombewonende soorten in de buitenplaatsen. Deze gebiedsvisie wordt in het SMP nageleefd door zoveel mogelijk oude bomen te behouden, maar ook door laanherstel toe te passen zodat ook in de toekomst bomen met geschikte holtes voor boombewonende soorten worden behouden. Hierdoor behoudt het gebied een rijk aanbod aan verblijfplaatsen voor boombewonende vleermuizen en vogels.

De werkzaamheden worden, doordat ze onder de richtlijn van een SMP uitgevoerd worden, ook gemonitord conform het monitoringsplan, zoals beschreven in hoofdstuk 10 op pagina 59 t/m 61 van het 'SMP-document'. Met behulp van monitoring wordt inzicht verkregen van de aanwezige boomholtes en aanwezige vliegroutes en foerageergebieden in het plangebied, de populatieontwikkelingen van de aanwezige soorten en in de belangrijke en kwetsbare functies en verblijfplaatsen. De monitoring zorgt voor extra inzicht in de aanwezige populaties en aanwezige holtes waardoor de natuurwaarden beter beschermd kunnen worden en er ingegrepen kan worden als onverwachte negatieve effecten spelen.

Hiermee heeft u aangetoond dat de ruimtelijke ingreep nodig is vanwege wettelijk erkende belangen.

Staat van instandhouding

Baardvleermuis

De baardvleermuis komt in heel Nederland voor, maar is over het algemeen zeldzaam. De soort is lastig met de batdetector van andere *myotis* soorten te onderscheiden en is daarom vrij onzichtbaar in de zomerse verspreiding. De trend van overwinterende dieren is door het CBS als 'matige toename' geïmpliceerd. Plaatselijk zijn er echter ook afnames. De soort legt waarschijnlijk geen grote afstanden af tussen de zomer- en winterverblijfplaats waardoor het waarschijnlijk is dat de soort algemener is dan tot nu toe bekend⁹.

Er zijn geen zomerwaarnemingen van de soort op landgoederen. Het vermoeden is dat de baardvleermuizen in de zomer waarschijnlijk in de poldergebieden voorkomen en niet in het bosgebied¹⁰. In 2007 zijn er op de centrale laan van Boekesteijn circa tien baardvleermuizen foeragerend waargenomen onder de boomkruinen, maar er kon geen kolonie worden vastgesteld.

⁸ Gebiedsvisie 's-Gravelandse Buitenplaatsen 2025-2043, Natuurmonumenten, d.d. 3 februari 2025

⁹ <https://www.zoogdierverseniging.nl/zoogdiersoorten/baardvleermuis>

¹⁰ [REDACTED] Vleermuizen in het landschap, over hun ecologie, gedrag en verspreiding. Haarlem: Schuyt & Co Uitgevers en importeurs BV, 1995.

Wel zijn er waarnemingen van wintertellingen. Er zijn twee ondergrondse objecten in de directe omgeving, waarvan bekend is dat deze door baardvleermuizen gebruikt worden om te overwinteren. De IJskelder op Schaep en Burgh is een object dat sinds de jaren 1972 geteld wordt in het NEM-programma wintertellingen vleermuizen. Hier overwinteren circa tien baard-/brands vleermuizen. (Deze twee soorten worden samengenomen in de tellingen, omdat onderscheid tussen de twee soorten te moeilijk is voor betrouwbare determinatie gedurende de winterslaap.) Er is sinds 2019 een winterobject voor vleermuizen aanwezig in de beeldentuin de Zanderij, daar overwinteren enkele baard-/brands-vleermuizen¹¹.

Franjestaart

De verspreiding van de franjestaart ligt vooral in de bosgebieden op de hogere zandgronden van de provincies Overijssel, Gelderland, Utrecht en Noord-Brabant Landelijke regionale en lokale staat van instandhouding. Daarnaast komt de franjestaart in Limburg relatief veel voor aangezien de mergelgroeven een belangrijke winterverblijfplaats voor de soort vormen. In het westen is de franjestaart minder algemeen. Wel wordt de franjestaarten in toenemende mate in winterverblijfplaatsen in de duinen aangetroffen. Ook de gooiestreek ligt binnen de verspreiding van de franjestaart binnen Noord-Holland¹².

Er zijn geen zomerwaarnemingen van de soort op de landgoederen. Wel zijn er waarnemingen van wintertellingen. Er zijn twee ondergrondse objecten in de directe omgeving waarvan er één sporadisch door een franjestaart gebruikt wordt om te overwinteren. De IJskelder op Schaep en Burgh is een object dat sinds de jaren 1972 geteld wordt in het NEM-programma wintertellingen vleermuizen. De soort is niet ieder jaar aanwezig, maar in 1996, 2001, 2003 t/m 2012, 2018 en in 2024 overwinterde er een franjestaart. Dit geeft aan dat er wellicht toch enkele dieren ergens op de buitenplaatsen verblijven.

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is in Nederland en in de provincie Noord-Holland een algemeen voorkomende vleermuissoort. De soort wordt vrijwel overal aangetroffen en in de stedelijke omgeving is dit de meest algemene soort¹³. Over de periode van 2015 tot 2022 is er een matige toename in het populatieaantal¹⁴. In de Vogel- en Habitatrichtlijnrapportage is de staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis als onbekend beoordeeld, met een onbekende trend. Het verspreidingsgebied is als gunstig beoordeeld, maar de populatie, het leefgebied en het toekomstperspectief als onbekend¹⁵. Op de Rode Lijst Zoogdieren 2020 is de gewone dwergvleermuis beoordeeld als thans niet bedreigd op basis van de Nederlandse criteria en als 'least concern' op basis van de IUCN-criteria¹⁶.

Op de 's-Gravelandse buitenplaatsen is de gewone dwergvleermuis de meest algemene vleermuissoort die in de gebieden foerageert. Er verblijven geen grote aantallen in groepen, maar vanuit de omliggende dorpen en bebouwing komen er veel dieren op de buitenplaatsen foerageren. Gedurende het najaar zijn 65 territoria aangetroffen van mannelijke dieren. De zwermende individuen zijn voornamelijk aangetroffen in schuren en andere gebouwen op de buitenplaatsen waar de vergunning niet op toeziet.

Gewone grootoorvleermuis

De gewone grootoorvleermuis komt verspreid over heel Nederland voor, maar nergens in grote aantallen. Ze komen relatief meer voor in het bosgebied van de hogere zandgronden in het midden en oosten van het land en de duinstreek¹⁷. De soort is sterk gebonden aan kleinschalig landschap en bosgebieden en is in de open polderlandschappen in West- en Noord-Nederland zeldzamer. De populatieaantallen van de gewone grootoorvleermuis worden over de laatste periode beoordeeld als stabiel of toegenomen in de periode 1986-2020^{18,19,20}.

¹¹ NDF 2024 & https://www.zoogdierverseniging.nl/kennisbank/publicaties?f%5B0%5D=type_publicatie%3A444

¹² <https://www.zoogdierverseniging.nl/zoogdiersoorten/franjestaart>

¹³ <https://www.zoogdierverseniging.nl/zoogdiersoorten/gewone-dwergvleermuis>

¹⁴ Trend van vleermuizen, 1986-2020, d.d. 14 november 2022, Compendium voor de Leefomgeving, <https://www.clo.nl/indicatoren/nl107023-trend-van-vleermuizen-1986-2022>

¹⁵ Vogel- en Habitatrichtlijnrapportage 2019, Wageningen Universiteit & Research

¹⁶ Basisrapport Rode Lijst Zoogdieren 2020 volgens de Nederlandse en IUCN-criteria, Zoogdierverseniging, d.d. 1 oktober 2020

¹⁷ [redacted] en [redacted] (2020). Basisrapport Rode Lijst Zoogdieren 2020 volgens Nederlandse en IUCN-criteria. Rapport 2019.026, Zoogdierverseniging, Nijmegen

¹⁸ <http://www.clo.nl/indicatoren/nl1070-aantalsontwikkeling-van-vleermuizen>

¹⁹ <https://www.verspreidingsatlas.nl/8496204#>

²⁰ Kennisdocument Gewone grootoorvleermuis *Plecotus auritus*, versie 1.0, juli 2017, BIJ12

Sinds 2009 is landelijk echter sprake van een matige afname.²¹ Het aantal gewone grootoorvleermuizen in Nederland wordt geschat op 5.000 tot 7.500. De landelijke staat van instandhouding van de gewone grootoorvleermuis is als ongunstig beoordeeld, waarbij het verspreidingsgebied en de populatie als gunstig en het leefgebied en toekomstperspectief als ongunstig zijn beoordeeld²².

Tijdens de onderzoeken in 1992 en 1993 zijn gewone grootoorvleermuizen foeragerend waargenomen in Bantam, Schaep en Burgh, Boekesteijn, Schoonoord en Gooilust, waarbij enkel op Schoonoord ze met enige regelmaat zijn gezien. In 1990 werd op Boekesteijn een kolonie gevonden in een boomholte, deze bleek bij een uitvliegtelling acht dieren te bevatten. In 1991 werd op dezelfde locatie vijftien dieren uitgeteld. Recentere data van het plangebied na 1991 tot de nulmeting is niet voorhanden.

Tijdens de nulmeting in 2025 op de 's-Gravelandse buitenplaatsen zijn slechts enkele gewone grootoorvleermuizen waargenomen. Er is één groep in Boekesteijn in een boomholte vastgesteld. Het gaat hier om acht uitvliegende dieren. In de beeldentuin de Zanderij overwinteren enkele gewone grootoorvleermuizen. Gewone grootoorvleermuizen zullen in de regel gedurende de zomerperiode maximaal 0,5 kilometer rondom hun verblijf foerageren (met uitschieters van 3 kilometer)²³. Op de buitenplaatsen zijn meerdere opnames van foeragerende gewone grootoorvleermuizen gemaakt op grotere afstand van de gevonden verblijfplaats. Daaruit valt af te leiden dat op en/of rondom de buitenplaatsen verspreid over het gebied enkele groepen leven.

Door hun verborgen levenswijze zijn grootoorvleermuizen moeilijk waar te nemen en worden landelijke trends ook bepaald op basis van de wintertelgegevens. De populatiegrootte van de gewone grootoorvleermuis op de buitenplaatsen kan niet worden ingeschat op basis van de nulmeting omdat er geen wintertelgegevens bekend zijn. Verblijfplaatsen van solitaire dieren of kleine groepjes zijn in het gehele gebied niet geheel uit te sluiten. Daarnaast kunnen er ook verblijfplaatsen aanwezig zijn in enkele van de landhuizen (die niet onderzocht zijn).

Rosse vleermuis

De rosse vleermuis komt in een groot deel van Europa voor. Kraamkolonies van de soort zijn hoofdzakelijk bekend in laaggelegen gebieden in Noord-Duitsland en Nederland, waardoor Nederland van groot belang is voor de soort²⁴. De rosse vleermuis staat als kwetsbaar op de rode lijst.²⁵ De landelijke staat van instandhouding van de rosse vleermuis is als zeer ongunstig beoordeeld, waarbij het leefgebied en het toekomstperspectief als onbekend zijn beoordeeld, het verspreidingsgebied als gunstig en de populatie als zeer ongunstig²⁶.

In 1992 werden er tijdens tellingen 136 uitvliegende individuen geteld in zeven verschillende bomen. Op Bantam werd één kolonieboom genoemd en twee koloniebomen op Boekesteijn, Landgoed Spanderswoud, het bosgebied Spanderswoud (niet van Natuurmonumenten), Schoonoord en op Gooilust. In 1993 werden in de tweede helft van augustus 55 baltsende mannetjes waargenomen op alle buitenplaatsen samen. Uit tellingen op de buitenplaatsen in 1992 en 1995 werd de totale populatie rosse vleermuizen geschat op 350-450 dieren.

²¹ <https://www.clo.nl/indicatoren/nl1070-aantalsontwikkeling-van-vleermuizen>

²² <https://nature-art17.eionet.europa.eu/article17/species/report/?period=5&group=Mammals&country=NL®ion=>

²³ [redacted], [redacted], [redacted] & [redacted] *Atlas van de Nederlandse zoogdieren*. Leiden : Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, 2017, ntwistle, A.C., [redacted] en [redacted] Roost selection by the brown long-eared bat *Plecotus auratus*. *Journal of Applied Ecology* 34. 1997, pp. 399-408 en [redacted] Long-eared bats. Londen : A&C Black, 1998.

²⁴ <http://vleermuis.net/vleermuis-soorten/rosse-vleermuis>

²⁵ [redacted] en [redacted] (2020). Basisrapport Rode Lijst Zoogdieren 2020 volgens Nederlandse en IUCN-criteria. Rapport 2019.026, Zoogdierverseniging, Nijmegen

²⁶ <https://nature-art17.eionet.europa.eu/article17/species/report/?period=5&group=Mammals&country=NL®ion=>

Tijdens de nulmeting op de 's-Gravelandse buitenplaatsen zijn op verschillende plaatsen kraamgroepen gevonden en het aantal dieren in de lokale populatie wordt geschat op 200-400 volwassen dieren. Deze schatting is gebaseerd op uitvliegtellingen en het totaal aantal volwassen dieren. Dit komt overeen met de aantallen die in de onderzoeken van 1992 en 1993 zijn gevonden. Opmerkelijk is de afname in het aantal paarverblijfplaatsen. In de jaren '90 waren dit er 55, terwijl er nu slechts dertien paarterritoria zijn aangetroffen op alle landgoederen tezamen. Het is onduidelijk waarom de paarverblijfplaatsen zijn afgenomen, terwijl er geen sprake is van een afname van de populatie. In bosgebieden met kolonies rosse vleermuizen worden vaak kolonies tussen de twintig en de honderd dieren gevonden.²⁷ De groep in het gebied is onderdeel van een grotere subpopulatie waardoor er uitwisseling tussen dieren in kolonies op grotere afstand plaatsvindt²⁸. Dit betekent dat de aantallen lokaal per jaar kunnen variëren.

Ruige dwergvleermuis

De ruige dwergvleermuis komt vrij algemeen voor in Nederland, met een zwaartepunt in het noordwesten van Nederland^{29,30}. De landelijke staat van instandhouding van de ruige dwergvleermuis is als ongunstig beoordeeld, waarbij de populatie als onbekend, het leefgebied en verspreidingsgebied als gunstig en toekomstperspectief als ongunstig zijn beoordeeld³¹.

Ruige dwergvleermuizen komen al sinds 1992 in groten getale voor op de buitenplaatsen. In de tweede helft van augustus 1993 vonden er tellingen van paarterritoria plaats. Op alle buitenplaatsen tezamen zijn er 459 baltsende dieren geregistreerd.

Tijdens de nulmeting zijn veel ruige dwergvleermuizen waargenomen, wat vermoedelijk samenhangt met de waterrijke foerageergebieden in de omgeving. Binnen het plangebied is met het uitgevoerde onderzoek zelfs de derde kraamverblijfplaats van de ruige dwergvleermuis ooit in Nederland aangetroffen. Hierdoor zijn op de buitenplaatsen in het najaar ook veel paarverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis aanwezig. De kraamkolonie in het Spanderswoud maakt gebruik van een aantal dode, staande beuken en profiteert van de doelstelling om dood staand hout te behouden. Het aantal ruige dwergvleermuizen wordt geschat op 400 tot 600 volwassen dieren. Deze aantallen kunnen van jaar tot jaar sterk variëren. De soort vertoont opportunistisch gedrag als het gaat om de keuze van verblijfplaatsen.

Watervleermuis

De verspreiding van de boombewonende watervleermuis toont een duidelijk binding met de oudere bossen in de duinen in het westen van Nederland en de bossen op de hogere zandgronden en het krijtlandschap in het oosten en zuiden van Nederland³². Er zijn regio's waar de soort nieuw als overwinteraar is verschenen, zoals diverse geïsoleerde bunkers in het duingebied en op het Eiland van Dordrecht. Ook in de zomerperiode zijn in bepaalde delen van het land nieuwe vestigingen van kolonies geconstateerd in gebieden die voorheen niet werden bewoond. De populatietrend voor de periode 2006-2018 op basis van het NEM-VLWIN is stabiel (Min. LNV, 2019).³³ De landelijke staat van instandhouding van de watervleermuis is als gunstig beoordeeld, waarbij het verspreidingsgebied, de populatie en het toekomstperspectief als gunstig zijn beoordeeld en het leefgebied als onbekend³⁴.

Uit lokale onderzoeken in de periode 1992-1993 zijn drie koloniebomen van watervleermuizen bekend op Schoonoord (ten zuiden van Hilverbeek) en één kolonieboom in het Spanderswoud. In de twee koloniebomen op Schoonoord werden zeventig uitvliegende dieren geteld. De kolonieboom in het Spanderswoud telde in 1992 zestien dieren, waarmee het totaal op 86 dieren uitkwam. In 1995 werd daarnaast in Bantam een watervleermuiskolonie van 55 dieren vastgesteld.

²⁷ [redacted] Rosse vleermuizen inventarisatie van de binnenduinstrand in Zuid-Holland 2001. 2002, [redacted] en [redacted] [redacted] De aantalsontwikkeling van rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*) in West-Nederland. *Lutra*. 67 (1-2), 2024, pp. 105-133, van [redacted] (red.). *Staat van instandhouding Gelderland. Factsheets voor 24 soorten in Gelderland. Rapport 2019.09*. Nijmegen : Zoogdiervereeniging, 2019, [redacted] Fifteen years of bat banding in the Netherlands. *Goffin*. Vol. 1, 1952 en [redacted] *Vleermuizen in het landschap, over hun ecologie, gedrag en verspreiding*. Haarlem : Schuyt & Co Uitgevers en Importeurs BV, 1995.

²⁸ [redacted] Fifteen years of bat banding in the Netherlands. *Goffin*. Vol. 1, 1952.

²⁹ <https://www.vleermuizenindestad.nl/ruige-dwergvleermuis>

³⁰ [redacted] [redacted] en [redacted] (2020). Basisrapport Rode Lijst Zoogdieren 2020 volgens Nederlandse en IUCN-criteria. Rapport 2019.026, Zoogdiervereeniging, Nijmegen

³¹ <https://nature-art17.eionet.europa.eu/article17/species/report/?period=5&group=Mammals&country=NL®ion=>

³² <http://vleermuis.net/vleermuis-soorten/watervleermuis>

³³ [redacted] [redacted] en [redacted] (2020). Basisrapport Rode Lijst Zoogdieren 2020 volgens Nederlandse en IUCN-criteria. Rapport 2019.026, Zoogdiervereeniging, Nijmegen

³⁴ <https://nature-art17.eionet.europa.eu/article17/species/report/?period=5&group=Mammals&country=NL®ion=>

Tijdens de nulmeting op de buitenplaatsen Schaep en Burgh, Boekesteijn, Spanderswoud en Hilverbeek zijn alleen op Boekesteijn foeragerende watervleermuizen waargenomen boven een vijver en in het Spanderswoud boven een plas. Daarnaast zijn slechts incidenteel langsvliegende watervleermuizen geregistreerd. In het Spanderswoud is een groep watervleermuizen aanwezig. Het aantal dieren in de betreffende boom (kolonieboom) nam gedurende het seizoen niet toe. Tijdens de nachtbezoeken is er geen zwermactiviteit rond de kolonieboom waargenomen, wat erop duidt dat het waarschijnlijk een mannengroep betreft, mogelijk aangevuld met niet-voortplantende vrouwtjes. Op Boekesteijn zijn daarnaast enkele zwermende juveniele watervleermuizen bij een boom waargenomen. Bij een uitvliegtelling konden hier echter slechts vijf dieren worden geteld.

Tijdens de nulmeting op de overige buitenplaatsen zijn meerdere watervleermuizen in juni geteld. Omdat watervleermuizen regelmatig van verblijfplaats wisselen en groepen zich vaak opsplitsen, is het lastig om het exacte aantal kolonies vast te stellen.

De lokale populatie op alle buitenplaatsen wordt geschat op 220 tot 340 individuen. De wintertellingen in de ijskelder laten een kleine stabiele toename van het aantal watervleermuizen zien.

Boommarter

In Nederland komt de boommarter verspreid voor, behalve op de Waddeneilanden. De totale populatie van de boommarter in Nederland wordt anno 2010 geschat op 400 tot 500 individuen³⁵. Het bewoonde gebied zich lijkt uit te breiden, gezien de omstandigheid dat de leefmogelijkheden van de boommarter zijn toegenomen. Die toename is het gevolg van de vele nieuwe bossen, zijn aangeplant, veelal met een recreatieve bestemming, ouder zijn geworden, en daarmee geschikter. Daarnaast maakt de boommarter ook meer gebruik van de daken van huizen, in of aan de rand van bossen, als verblijfplaats³⁶.

Tijdens de nulmeting op de 's-Gravelandse buitenplaatsen zijn meerdere keren boommarters waargenomen. Binnen het plangebied zijn op Boekesteijn twee juveniele boommarters aangetroffen in een dode boom. Daarnaast is mest gevonden op het bruggetje over de vijver ten westen van het gebied, vlak voor de brug naar Schaep & Burgh. Hiermee is voortplanting op de buitenplaatsen vastgesteld. Boommarters zijn sterk territoriale dieren. Vrouwtjes hebben doorgaans een territorium van enkele honderden hectares. Op basis hiervan wordt verwacht dat de buitenplaatsen tezamen het leefgebied vormt voor één vrouwtje. De territoria van mannetjes zijn groter en overlappen doorgaans met die van meerdere vrouwtjes. Het is daarom aannemelijk dat zich binnen de buitenplaatsen ook één of meerdere mannelijke dieren verblijven.

Eekhoorn

In Nederland komt de eekhoorn vooral voor binnen de provincies met groot bosareaal, zoals Drenthe, Overijssel, Utrecht, Gelderland, Noord-Brabant en Limburg. Binnen Noord-Holland is de soort beperkt tot het duingebied en de Gooistreek/Zuidoosten van Noord-Holland³⁷. In de jaren 60-70 is de populatie van de eekhoorn onder druk komen te staan door een virusuitbraak. Daarna is in de 20-jarige periode voor 2014 ook sprake van een matige afname van 30%³⁸. Sindsdien lijkt de populatie van de soort weer gestaag te groeien door uitzet, bosaanplant en verbindingen. De soort is erg gevoelig en daarmee afhankelijk van de hoeveelheid voor voedselaanbod en kan daarom bij matig voedselaanbod in populatie afnemen.

Tijdens de nulmeting zijn vier nestplaatsen van de eekhoorn op de buitenplaatsen vastgesteld. Er zijn de laatste jaren door losse waarneming in de NDFF een goede verspreiding waar te nemen waaronder een nestplaats op Hilverbeek. De populatiegrootte van de eekhoorns is niet bekend. De staat van instandhouding van eekhoorn op de buitenplaatsen is daarmee onbekend, hoewel we kunnen beoordelen dat het habitat op de buitenplaatsen "gunstig" is. Door het aandeel aan oude bosstructuren en groot holteaanbod.

Om negatieve effecten op al deze bovenstaande boomafhankelijke soorten te voorkomen zijn er maatregelen voorzien.

De maatregelen onder deze vergunning zijn erop gericht om oude bosstructuren met oude dikke bomen te behouden en te zorgen voor een gevarieerd bos met verschillende leeftijdsopbouw en soorten. Dit is ten gunste van alle bovenstaande soorten.

³⁵ <https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten/boommarter>

³⁶ <https://www.verspreidingsatlas.nl/8496123#>

³⁷ <https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten/eekhoorn>

³⁸ <https://www.zoogdiervereniging.nl/actueel/nieuws/eekhoornkalender-juli-eekhoorn-2013-afgenomen>

De huidige holtedichtheid, zoals weergegeven in tabel 1 van bijlage 2 bij dit besluit, is groot en wordt met name bepaald door het aanbod aan dikke levende bomen en staand dood hout. Daarnaast voorzien een aantal op de buitenplaatsen aanwezige spechtensoorten in een continue ontwikkeling van nieuw holteaanbod. Het aantal holtes in een bosgebied per hectare geeft de geschiktheid aan voor boombewonende soorten. De holtedichtheden in de buitenplaatsen zijn gemiddeld circa negentien holtes per hectare. Een gezond en gevarieerd bosgebied dat voldoende geschikt leefgebied voor vleermuizen omvat, zal ongeveer tien boomholtes (tussen de zes en de vijftien) per hectare bos hebben^{39,40}. Circa 5% van de bomen, die gebruikt worden door een kolonie, en circa 25% van de bomen, die gebruikt worden door individuele dieren, zijn niet door een visuele inspectie waargenomen, omdat de holten niet vanaf de grond zichtbaar zijn⁴¹. Dit betekent dat het holteaanbod per hectare op de buitenplaatsen waarschijnlijk nog iets hoger zal uitvallen dan het aantal dat in het overzicht is genoemd. Al met al is de conclusie dat de buitenplaatsen een geschikt leefgebied voor verschillende vleermuissoorten vormen. Boomholtes, die geschikt zijn voor vleermuizen, worden vaak ook gebruikt door boommarters en eekhoorns, waardoor het bos ook geschikt is voor deze soorten. Ook het aantal levende dikke bomen en het aantal dode staande bomen is in vrijwel alle bosvakken hoog⁴². Dit geeft aan dat de bosgebieden op de buitenplaatsen op een natuurlijke manier het leeftijdsverloop kan doorstaan en erg structuurrijk is.

Het noodzakelijk kappen van een individuele onveilige boom of laanherstel wordt enkel gedaan als er in de buitenplaats een voldoende hoge dichtheid van tien holtes per hectare beschikbaar is waar de diersoorten zich kunnen vestigen (met uitzondering bij een calamiteit als bedoeld in voorschrift 14). Dit is het aantal holtes dat volgens een artikel uit het tijdschrift Zoogdier van de Zoogdierversenging als vuistregel gebruikt kan worden voor het ontwikkelen van een vleermuisvriendelijk bos.⁴³ Op deze wijze zullen er altijd voldoende verblijfplaatsen aanwezig blijven voor de boombewonende soorten. Daarnaast worden bekende koloniebomen van vleermuizen altijd gespaard als ze geen gevaar vormen voor de openbare veiligheid.

Daarnaast zal in het geval dat een essentiële vliegroute wordt aangetast er maatregelen worden toegepast om de vliegroute in stand te houden of elders aan te leggen conform de meest actuele kennisdocumenten van BIJ12 van de vleermuissoorten. Een vervangende vliegroute zal hierbij al moeten functioneren op het moment dat de bestaande route wordt aangetast of verdwijnt door de werkzaamheden. Op deze manier wordt ervoor gezorgd dat tijdens de werkzaamheden de foerageergebieden voor vleermuizen bereikbaar zijn.

Door het laanherstel wordt er gezorgd voor (voldoende) variatie in de leeftijd van de bomen, zodat er ook op lange termijn oude levende bomen met geschikte holtes zijn waar de aangetroffen diersoorten naartoe kunnen. Daarnaast worden de (kap)werkzaamheden enkel uitgevoerd in de periode van 15 augustus tot 1 november. Bij een noodsituatie of als negatieve effecten op boombewonende soorten kan worden uitgesloten mag er van deze periode afgeweken worden.

Dit is buiten de kraam- en winterrustperiode van de aangevraagde vleermuissoorten. Doordat de werkzaamheden buiten de kraamperiode worden uitgevoerd, wordt er voorkomen dat er juveniele vleermuizen in de bomen aanwezig zijn, die nog niet kunnen vliegen en voor de werkzaamheden kunnen vluchten of dat adulte vleermuizen hun jongen door de werkzaamheden verlaten. In de periode tussen half augustus en eind oktober zijn alle jongen van het desbetreffende jaar inmiddels in staat om te vliegen en zijn de kolonies opgebroken.

Met name in de winterrustperiode zijn de vleermuizen in lethargie. Het uit deze lethargie geraken kost veel tijd en energie. Het uitvoeren van de werkzaamheden in deze periode is daarom niet wenselijk. De periode valt daarnaast buiten het broedseizoen (globale periode) van vogels, waardoor nesten niet (snel) verwacht worden.

³⁹ [redacted] en [redacted] Welke bomen kiezen vleermuizen in een bos? Zoogdier. 28 (1), 2017, pp. 9-11.

⁴⁰ [redacted] en [redacted] und Schutz von Fledermäusen in Wäldern. sl : Bundesamt für Naturschutz, 2000.

⁴¹ [redacted] en [redacted] Welke bomen kiezen vleermuizen in een bos? Zoogdier. 28 (1), 2017, pp. 9-11.

⁴² Soortenmanagementplan 's-Gravelandse Buitenplaatsen Buitenplaatsen voor Natuurmonumenten Deel 1 – Onderzoeksrapport en vergunningsaanvraag voor vier buitenplaatsen: Schaep en Burfh, Boekesteijn, Spanderswoud & Hilverbeek, d.d. 28 april 2025

⁴³ [redacted] en [redacted] Welke bomen kiezen vleermuizen in een bos? Zoogdier. 28 (1), 2017, pp. 9-11.

Voor de boomarter valt de periode, waarin de werkzaamheden worden verricht, buiten de meest kwetsbare periode voor deze soort, namelijk de kraam- en zorgperiode, waarin de dieren erg actief zijn. Tenslotte vinden de werkzaamheden buiten de meest kwetsbare periode voor eekhoorns plaats. De meest kwetsbare periode van de eekhoorn is het vroege voorjaar. In deze tijd zijn ze actief met de eerste nesten en jongen, terwijl hun natuurlijke voedselvoorraad (noten en zaden) vaak opdraait. Deze periode valt tenslotte ook in een periode dat de bomen goed te inspecteren en te beoordelen zijn op aanwezigheid van beschermde natuurwaarden door de geringe mate van de bedekking van bladeren.

Voorafgaande aan het kappen van de bomen met geschikte verblijfplaatsen, zoals holten, scheuren en loszittend schors, wordt door een ecologisch deskundige een check uitgevoerd met een boomcamera/endoscoop op aanwezige vleermuizen en boombewonende soorten. Als er dieren in de boom aanwezig zijn, dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden tot de boom zelfstandig is verlaten. Dit is opgenomen om te voorkomen dat er beschermde diersoorten tijdens de werkzaamheden aanwezig zijn die verstoord, beschadigd en of gedood kunnen worden. Holtes die niet volledig geïnspecteerd kunnen worden of bij noodkap, zoals weergegeven in bijlage 8 bij het besluit, worden uit de stam gezaagd en in de buurt op de grond gelegd voor minimaal één nacht. Eventuele aanwezige dieren krijgen hierdoor de kans om ('s nachts) de boomholtes te verlaten.

Tenslotte wordt er gedurende de geldigheidstermijn van de vergunning monitoring in de buitenplaatsen uitgevoerd. Met behulp van monitoring wordt inzicht verkregen in de aanwezige boomholtes en aanwezige vliegroutes en foerageergebieden in het plangebied, de populatieontwikkelingen van de aanwezige soorten en in de belangrijke en kwetsbare functies en verblijfplaatsen. Hierdoor kunnen de natuurwaarden beter beschermd worden en kan er ingegrepen worden als onverwachte negatieve effecten op de diersoorten ontstaan.

Als aanvulling op de door u voorgestelde maatregelen hebben wij de volgende extra voorschriften opgenomen:

- Over het gebruik van deze vergunning en het SMP. Dit hebben wij gedaan zodat duidelijk is hoe en in welke situaties wel of juist niet gebruik gemaakt kan worden van het SMP.
- Over een salderingsboekhouding, die moet worden bijgehouden en over de verslaglegging, die moet worden gedaan van de controleronde(s) en monitoring. Hierdoor kan er na uitvoering van de werkzaamheden worden beoordeeld of er volgens de voorschriften gewerkt is en of bijsturing nodig is.
- In voorschrift 18 is opgenomen dat per hectare in een buitenplaats minimaal tien geschikte boomholtes voor vleermuizen aanwezig moeten zijn. Dit voorschrift borgt dat er te allen tijde voldoende geschikte holtes in het plangebied aanwezig zijn om ruimte te bieden aan de aangevraagde soorten.
- In voorschrift 21 is onder punt B en C opgenomen dat de salderingsboekhouding inzicht moet geven in gerealiseerde alternatieve nestplaatsen, verblijfplaatsen en leefgebieden (de locatie, realisatiedatum en het gekoppelde project). Dit is van toepassing als er onverhoopt niet kan worden voldaan aan de vereiste holtedichtheid door natuurlijke holten (zoals vermeld in voorschrift 18), of als er onverwacht een essentiële vliegroute gecompenseerd moet worden. In die situaties moet exact worden beschreven wat, waar en wanneer er wordt gerealiseerd, om de voorschriften handhaafbaar te maken.
- De aanvullende vleermuiskasten moeten minimaal drie maanden voorafgaand aan de werkzaamheden, binnen het actieve seizoen van vleermuizen, aanwezig zijn. Deze kasten dienen jaarlijks te worden gecontroleerd en bij gebreken te worden vervangen. Dit voorschrift zorgt ervoor dat vleermuizen de kasten tijdig kunnen ontdekken en gebruiken, en dat deze gedurende de gehele looptijd van de vergunning geschikt blijven.
- Wanneer een vervangende vliegroute voor een essentiële vliegroute wordt gerealiseerd, moet deze op het moment dat de bestaande route door de werkzaamheden wordt aangetast of verdwijnt, volledig functioneel zijn. Hiermee wordt gewaarborgd dat te allen tijde een vliegroute beschikbaar is tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden voor vleermuizen;
- Tijdens de uitvoering van de bosstructuurkartering, zoals beschreven in hoofdstuk 10 van het SMP-document, dient aanvullend te worden gekeken naar de aanwezige holtes in de buitenplaatsen. Dit voorschrift is opgenomen om tussentijds te beoordelen of er voldoende holtes aanwezig zijn conform de nulmeting, of er nieuwe holtes zijn ontstaan en of bestaande holtes ongeschikt zijn geworden. Een actueel en volledig beeld van de aanwezige holtes is noodzakelijk om de staat van instandhouding van vleermuissoorten te waarborgen.

Door de voorgenoemde maatregelen wordt voorkomen dat het project een negatief effect heeft op de hierboven beschreven soorten.

Cumulatieve effecten

Bij de beoordeling van de activiteit nemen wij mee of de activiteit in combinatie met andere activiteiten negatief is voor de staat van instandhouding van de betreffende soort.

In de nabije omgeving (< 1 km) van het plangebied zijn drie andere projecten bekend. Het betreft renovatie- en verduurzamingswerkzaamheden aan de Kloosterlaan en Kerkelandenlaan (OMG-017026), Dassenlaan (OMG-044118) en De Krabbescheer (OMG-034132) in Wijdmeren. De werkzaamheden aan de Klooster- en Kerkelandenlaan vinden plaats tot 25 december 2026, die aan de Dassenlaan tot 1 december 2029 en die aan de Krabbescheer tot 1 oktober 2029. Omdat de werkzaamheden niet allemaal gelijktijdig worden uitgevoerd, zullen ook de negatieve effecten op de soorten niet gelijktijdig optreden.

Binnen deze projecten gaan uitsluitend verblijfplaatsen van de gewone en ruige dwergvleermuis verloren. In totaal betreft dit negen zomerverblijfplaatsen, tien paarverblijfplaatsen en één gecombineerd zomer-/paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis, evenals zeven paarverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis. Deze verblijfplaatsen zijn aangetroffen in gebouwen. Al deze verblijfplaatsen worden gemitigeerd met tijdelijke en permanente verblijfplaatsen.

In de omgeving van de plangebieden is vergelijkbare bebouwing aanwezig, waardoor het aannemelijk is dat er in die bebouwing ook potentieel geschikt is voor vleermuizen om zich te vestigen. Daarnaast is ten oosten van het plangebied een groot oppervlakte bos aanwezig, waar vleermuizen zich mogelijk ook kunnen vestigen. Gelet op het vorenstaande zijn cumulatieve effecten uit te sluiten.

Wanneer de activiteit wordt uitgevoerd zoals hierboven beschreven en er wordt voldaan aan de onder C genoemde voorschriften, wordt voorkomen dat de activiteit afbreuk doet aan het streven de populaties van de baardvleermuis, franjestaart, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, watervleermuis, boommarter en eekhoorn in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Conclusie toetsing aan de omgevingsvergunningsvoorwaarden

U heeft voldaan aan alle drie de voorwaarden voor een omgevingsvergunning op grond van de Omgevingswet voor een flora- en fauna-activiteit. Daarom verlenen we u een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de Omgevingswet.

Gesignaleerde soorten

Aangezien het werkzaamheden aan bomen betreft, is de verwachting dat ook jaarrond beschermde nesten aanwezig kunnen zijn. U geeft aan dat in de delen waar kapwerkzaamheden gaan plaatsvinden (randen van het bos) in grote delen geen jaarrond beschermde nesten van vogels bekend zijn en dat u de te kappen bomen voorafgaand, conform protocol, toetst. De meeste vogelsoorten die een nest hebben die jaarrond beschermd zijn, bevinden zich meer in de kern van het bos waar de betreffende bomen behouden kunnen blijven. U heeft er echter voor gekozen om geen vergunning voor deze diersoorten aan te vragen. Bij het aantreffen van een jaarrond beschermd nest dient de boom behouden te blijven of dient er een separate vergunning te worden aangevraagd.

Daarnaast wordt er in het bij de aanvraag gevoegde nulmeting melding gemaakt van onder andere de kleine dwergvleermuis, laatvlieger en meervleermuis. U verwacht echter niet dat er negatieve effecten door de werkzaamheden zullen optreden op deze diersoorten. Wij willen u er, wellicht ten overvloede, op wijzen dat wanneer u bij uitvoering van de werkzaamheden verbodsbepalingen ten aanzien van (een van) deze soorten dreigt te overtreden, u de werkzaamheden dient stil te leggen en alsnog een vergunning voor deze soort(en) dient aan te vragen.

F. Procedure

Bij het tot stand komen van ons besluit is een reeks procedurele stappen gevolgd. De belangrijkste elementen in de procedure van deze beschikking zijn:

Ontvangst

De aanvraag is ontvangen op 1 mei 2025. Per ommegaande is hiervan een ontvangstbevestiging verzonden. Ook is op 8 mei 2025 een procedurebrief opgesteld en aan de initiatiefnemer gezonden.

Ontvankelijkheid, aanvullingen en opschorting

De ontvankelijkheid van de aanvraag is beoordeeld. Op 15 juli 2025, 4 december 2025 en 2 maart 2026 heeft u op ons verzoek aanvullende informatie toegezonden.

G. Kennisgeving

Van dit besluit wordt kennisgegeven op de website www.officielebekendmakingen.nl.

H. Overige wet- en regelgeving

Een initiatiefnemer heeft de verantwoordelijkheid te voldoen aan de geldende voorschriften voor alle aangewezen activiteiten onder zijn beheer. Ook bestaat de ruimte om zelf te bepalen wanneer activiteiten worden aangevraagd. Hetgeen wat niet is aangevraagd kan niet (integraal) worden beoordeeld of onderdeel zijn van een omgevingsvergunning.

I. Legesheffing

Voor het in behandeling nemen van uw aanvraag hebben wij u in een aparte brief een legesaanslag met de betalingsgegevens gestuurd. In deze brief staat hoe u bezwaar kunt maken tegen deze kosten.

Verloop termijn omgevingsvergunning

Indien u de omgevingsvergunning wil verlengen dient u minimaal een jaar voor het verstrijken van de geldigheidsduur van de vergunning een wijzigingsverzoek bij de OD NHN in te dienen. Dit voorkomt onnodige vertraging.

Heeft u nog vragen?

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord via 088 10 21 300. Wij verzoeken u hierbij het zaaknummer OMG-056884/DMS506102 te vermelden.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,
namens dezen,

Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN)

Rechtsbescherming

U en andere belanghebbenden die het niet eens zijn met dit besluit, kunnen binnen 6 weken, gerekend vanaf de dag na datum van verzending van dit besluit, een bezwaarschrift indienen bij gedeputeerde staten van Noord-Holland, ter attentie van de secretaris van de Hoor- en adviescommissie, Postbus 3007, 2001 DA HAARLEM.

Het bezwaarschrift moet in ieder geval het volgende bevatten:

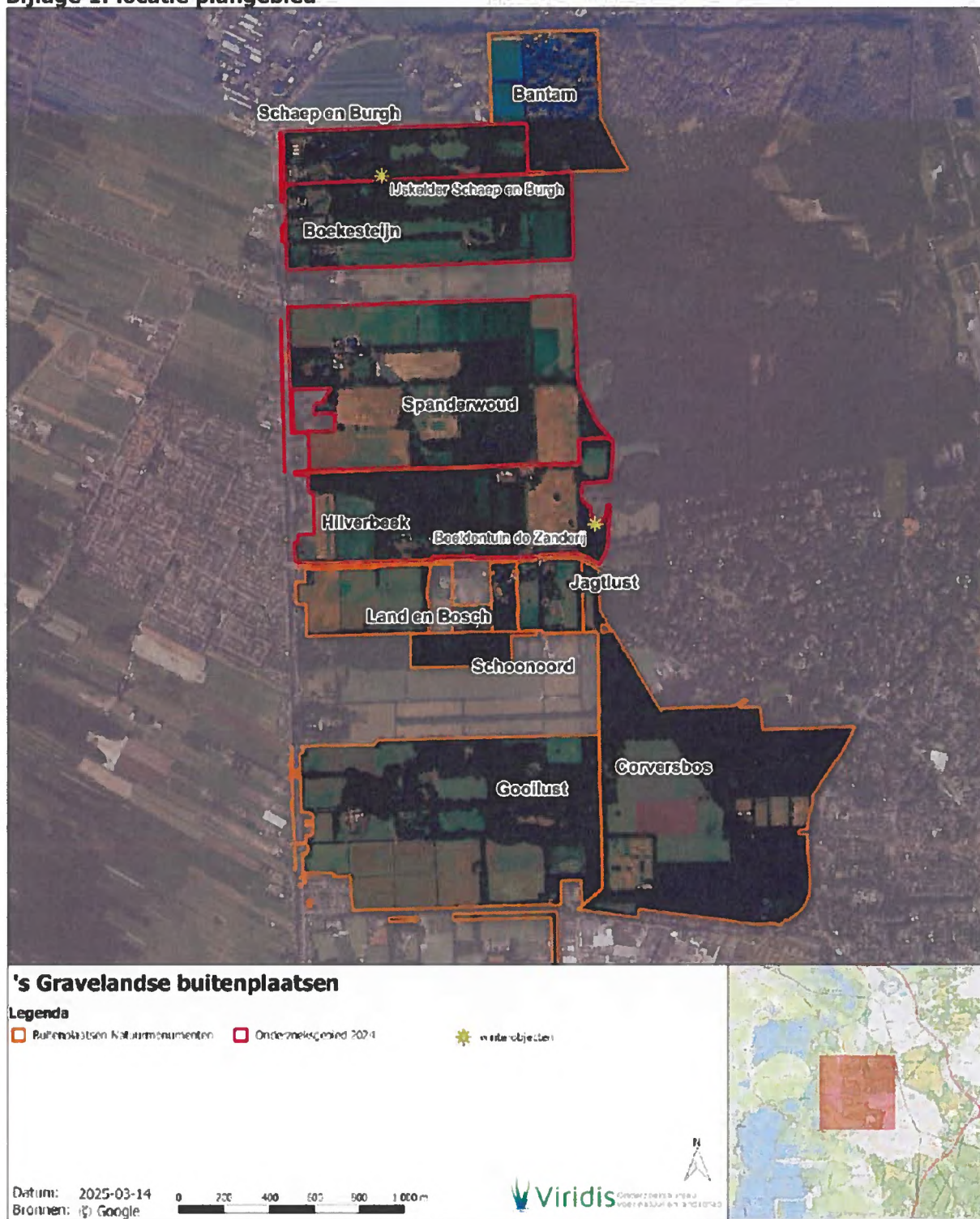
- uw naam, adres, postcode en woonplaats;
- de datum;
- over welk besluit het gaat (u kunt het beste een kopie van dit besluit bijsluiten);
- de redenen waarom u het niet eens bent met het besluit;
- uw handtekening.

U kunt ook digitaal een bezwaarschrift indienen bij gedeputeerde staten van Noord-Holland. Kijkt u daarvoor op: https://www.noord-holland.nl/Loket/Bezwaar_en_klachten. Voor het indienen van een digitaal bezwaarschrift moet u wel beschikken over een elektronische handtekening (DigiD).

Het indienen van een bezwaarschrift schorst de werking van dit besluit niet. Indien onverwijld spoed dit vereist, kunt u de voorzieningenrechter van de Rechtbank Noord-Holland, Sectie bestuursrecht, Postbus 1621, 2003 BR HAARLEM vragen om een voorlopige voorziening te treffen. U kunt het verzoekschrift ook digitaal bij de rechtbank indienen via <http://loket.rechtspraak.nl/bestuursrecht>. Daarvoor moet u wel beschikken over een elektronische handtekening (DigiD). Voor meer informatie verwijzen wij naar www.rechtspraak.nl. Voor de behandeling van het verzoek wordt griffierecht geheven.

De provincie wil bezwaren tegen besluiten graag op informele wijze behandelen. Als uw bezwaar in aanmerking komt voor deze informele behandeling nemen wij op korte termijn telefonisch contact met u op. In verband hiermee verzoeken wij u om in uw bezwaarschrift het telefoonnummer te vermelden waarop u overdag bereikbaar bent. Voor meer informatie over de informele behandeling kunt u telefonisch contact opnemen met provincie Noord-Holland.

Bijlage 1: locatie plangebied

Figuur 1: weergave van het plangebied: de 's-Gravelandse buitenplaatsen. De rood omkaderde buitenplaatsen zijn in 2024 onderzocht en de oranje omkaderde buitenplaatsen in 2025. De twee groene Asterisken geven winterobjecten aan waarin overwinterende vleermuizen zijn aangetroffen.

Bijlage 2: aantal holtes en vleermuiskasten per buitenplaats

Tabel 1: de verdeling van de vleermuiskasten over de buitenplaatsen. Daarnaast het overzicht van het holteaanbod op alle tien buitenplaatsen. Het aantal hectaren is de som van de natuurtypen: N01.02 Laan, N15.02 Dennen- eiken-, en beukenbos & 17.03 Park- en stinzenbos. Met het aantal zichtbare holtes en daaruit het aantal zichtbare holtes per hectare 'bosgebied'. Een bosgebied met een holtedichtheid tussen de 6 en de 15 holtes per hectare wordt gezien als een gezond bos voor vleermuizen.

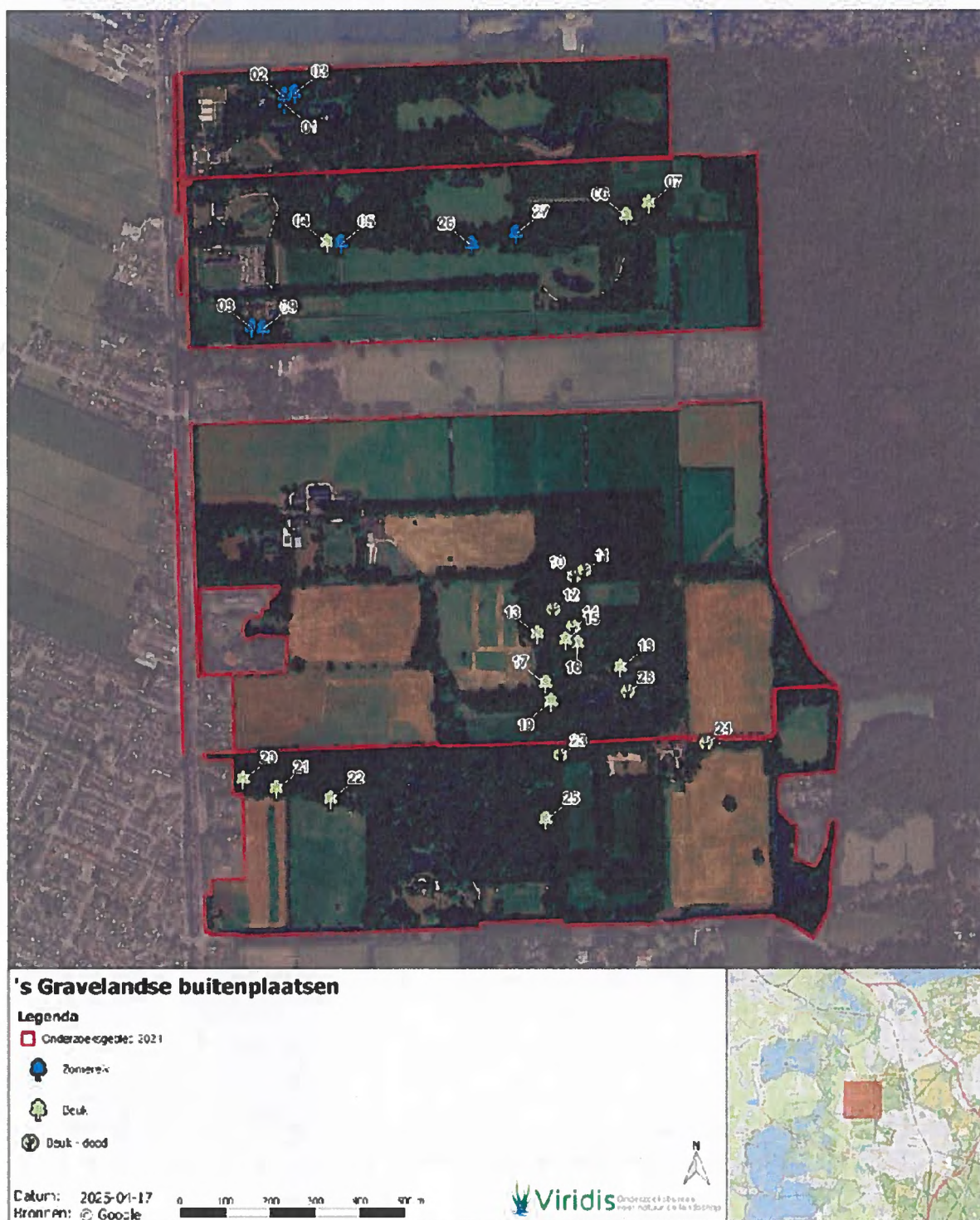
Buitenplaats	ha	Aantal holtes	Aantal kasten	Totaal holte en kast	Holtes/ha	Aantal Boshamer kasten
Bantam	17,82	249	0	361	20,3	4
Schaep en Burgh	12,97	219	6	225	17,3	2
Boekesteijn	14,62	212	0	212	14,5	2
Spanderswoud	14,22	206	8	214	15,0	4
Hilverbeek	20,94	200	16	216	10,3	4
Schoonoord	6,69	239	3	242	36,2	2
Jagtlust	3,08	85	0	85	27,6	0
Land en Bosch	2,53	44	0	44	17,4	0
Gooilust	36,10	624	5	629	17,4	4
Corversbos	59,52	816	5	821	13,8	8
Totaal:	188,49	2.894	43	3.049	19	30

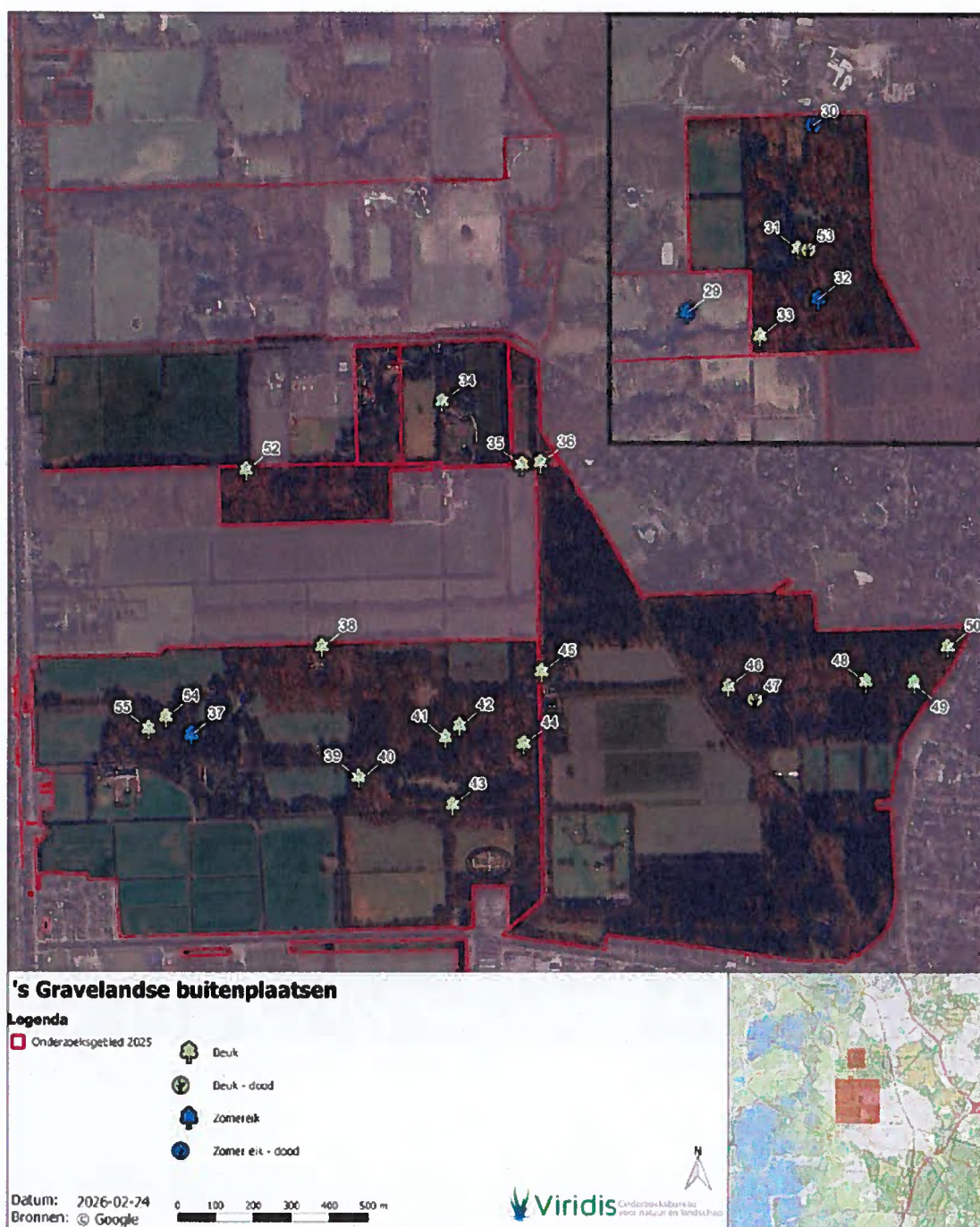
Tabel 2: de belangrijkste koloniebomen op de vier 's-Gravelandse buitenplaatsen. Met de soort, of het een levende of dode boom betreft en of de boom in een bosvak of laan staat. "pad"= langs het pad in een bosvlak zonder beheertype: "laan". De aantallen worden per soort en per bezoek gegeven. De aantallen zijn op basis van een simultaantelling in de avond in alle onderzoeksclusters. Nnoc = rosse vleermuis, Mdau = watervleermuis, Prnt = ruige dwergvleermuis, Plaur = gewone grootoorvleermuis. De lichtgrijze getallen betreffen zwermende dieren, dit zijn geen uitvliegtellingen.

Boom nummer/soort	Buitenplaats	Levende boom?	DBH	Laan?	12-06-2024				10-07-2024				22-07-2024			
					Nnoc	Mdau	Prnt	Plaur	Nnoc	Mdau	Prnt	Plaur	Nnoc	Mdau	Prnt	Plaur
01 Zomereik	Schaep & Burgh	Levend	97 cm	bosvak	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
02 Zomereik	Schaep & Burgh	Levend	109 cm	bosvak	-	-	-	-	21	-	-	-	-	-	-	-
03 Zomereik	Schaep & Burgh	Levend	89 cm	bosvak	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-
04 Beuk	Boekesteijn	Levend	onbekend	pad	-	-	-	-	-	-	-	8	-	-	-	-
05 Zomereik	Boekesteijn	Levend	onbekend	bosvak	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
06 Beuk	Boekesteijn	Levend	121 cm	laan	-	-	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-
07 Beuk	Boekesteijn	Levend	114 cm	bosvak	-	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-
08 Zomereik	Boekesteijn	Levend	91 cm	bosvak	-	-	-	-	14	-	-	-	-	-	-	-
09 Zomereik	Boekesteijn	Levend	onbekend	bosvak	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
10 Beuk	Spanderswoud	Dood	onbekend	laan	-	-	-	-	-	-	19	-	-	-	-	-
11 Beuk	Spanderswoud	Dood	onbekend	laan	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	135	-
12 Beuk	Spanderswoud	Dood	78 cm	laan	-	-	53	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13 Beuk	Spanderswoud	Levend	58 cm	bosvak	-	19	-	-	-	19	-	-	-	-	-	-
14 Beuk	Spanderswoud	Dood	111 cm	bosvak	-	-	-	-	-	-	58	-	-	-	-	-
15 Beuk	Spanderswoud	Levend	59 cm	bosvak	20	-	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-
16 Beuk	Spanderswoud	Levend	76 cm	bosvak	-	-	-	-	-	-	26	-	-	-	6	-
17 Beuk	Spanderswoud	Levend	68 cm	pad	26	-	-	-	52	-	-	-	-	-	-	-
18 Beuk	Spanderswoud	Levend	onbekend	bosvak	-	-	-	-	-	-	-	-	25	-	-	-
19 Beuk	Spanderswoud	Levend	57 cm	bosvak	-	-	-	-	2	-	-	-	-	15	-	-
20 Beuk	Hilverbeek	Levend	63 cm	pad	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-
21 Beuk	Hilverbeek	Levend	49 cm	pad	17	-	-	-	46	-	-	-	-	-	-	-
22 Beuk	Hilverbeek	Levend	72 cm	bosvak	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
23 Zomereik	Hilverbeek	Dood	50 cm	laan	-	-	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-
24 Beuk	Hilverbeek	Dood	52 cm	laan	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-
25 Beuk	Hilverbeek	Levend	45 cm	bosvak	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
26 Zomereik	Boekesteijn	Levend	onbekend	pad	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
27 Zomereik	Boekesteijn	Levend	onbekend	pad	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
28 Beuk	Spanderswoud	Dood	onbekend	bosvak	-	-	-	-	-	-	18	-	-	-	-	-
Totaal aantal (simultaan geteld)					86	19	53	0	166	5	126	8	27	15	141	0

Boom nummer/soort	Buitenplaats	Levende boom?	DBH	Laan?	Telling 1, 2025				Telling 2, 2025							
					Nnoc	Mdau	Prat	Ptaur	Nnoc	Mdau	Prat	Ptaur	Nnoc	Mdau	Prat	Ptaur
29 Zomereik	Schaep & Burgh	Levend	onbekend	pad	-	-	-	-	-	-	-	-	A*	-	-	-
30 Zomereik	Bantam	Dood	onbekend	pad	-	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-
31 Beuk	Bantam	Levend	onbekend	pad	-	-	-	-	-	51	-	-	-	-	-	-
32 Beuk	Bantam	Levend	onbekend	pad	-	22	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
33 Beuk	Bantam	Levend	onbekend	pad	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
34 Beuk	Jagtlust	Levend	onbekend	pad	17	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
35 Beuk	n.v.t.	Levend	onbekend	laan	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
36 Beuk	Corversbos	Levend	onbekend	laan	-	22	-	-	-	30	-	-	-	-	-	-
37 Zomereik	Gooilust	Levend	onbekend	bosvak	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
38 Beuk	Gooilust	Levend	onbekend	pad	-	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
39 Beuk	Gooilust	Levend	onbekend	bosvak	1	-	-	-	34	-	-	-	-	-	-	-
40 Beuk	Gooilust	Levend	onbekend	bosvak	-	34	-	-	-	27	-	-	-	-	-	-
41 Beuk	Gooilust	Levend	onbekend	pad	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
42 Beuk	Gooilust	Levend	onbekend	pad	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
43 Beuk	Gooilust	Levend	onbekend	pad	16	-	-	1	46	-	-	-	-	-	-	-
44 Beuk	Gooilust	Levend	onbekend	pad	-	-	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-
45 Beuk	Gooilust	Levend	onbekend	laan	17	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
46 Beuk	Corversbos	Levend	onbekend	laan	-	-	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-
47 Beuk	Corversbos	Dood	onbekend	bosvak	-	23	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
48 Beuk	Corversbos	Levend	onbekend	laan	-	-	-	-	-	26	-	-	-	-	-	-
49 Beuk	Corversbos	Levend	onbekend	bosvak	20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
50 Beuk	Corversbos	Levend	onbekend	laan	-	-	-	-	-	16	-	-	-	-	-	-
51 Beuk	Spaanderswoud	Dood	onbekend	pad	-	-	-	-	-	-	50	-	-	-	-	-
52 Beuk	Schoonoord	Levend	onbekend	laan	-	-	-	-	-	-	-	-	A*	-	-	-
53 Beuk	Bantam	Dood	onbekend	bosvak	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
54 Beuk	Gooilust	Levend	onbekend	laan	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
55 Beuk	Gooilust	Levend	onbekend	bosvak	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal aantal (simultaan geteld)					87	120	0	0	105	151	50	0				

*Aanwezigheid overdag vastgesteld adv sociale geluiden

Figuur 1: een overzicht van de locatie van de 'koloniebomen' die zijn weergegeven in tabel 2 in bijlage 2 hierboven.

's Gravelandse buitenplaatsen

Legenda

□ Onderzoekgebied

Aantal holtes per hectare

0

1 - 5

5 - 10

10 - 15

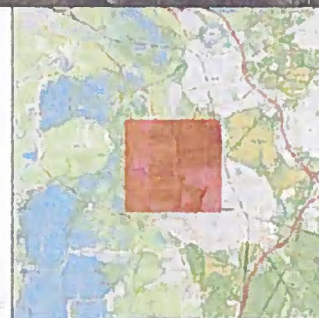
>15

Datum: 2025-05-01

Bronnen: Google

0 200 400 600 800 1.000 m

Viridis

Figuur 2: de resultaten van de holte inventarisatie van 2024 en 2025 op de buitenplaatsen met het aantal holtes per hectare voor ieder afzonderlijk bosvak.

Bijlage 3: regulier kapprotocol

Uitgangspunten

Voorliggend Ecologisch Werkprotocol hanteert de richtlijnen uit de omgevingsvergunning die is toegekend op [DATUM] (kenmerk [VERGUNNINGNR]).

De vergunning is verleend van [DATUM] tot en met [DATUM].

Dit protocol wordt gebruikt bij het kappen van bomen waarbij na inspectie door een ecologisch deskundige⁸ is vastgesteld dat er geen bijzondere nestplaatsen of holtes in aanwezig zijn. Hiervoor is er per scenario een stroomschema doorlopen:

- Voor een onveilige individuele boom die gekapt gaat worden die geen zichtbare holtes heeft. De boom is geen kolonieboom en ook is de boom geen bijzondere nestboom;
- Bij laanherstel, geldt dit protocol voor iedere boom in de laan waar er na inspectie geen holtes, nesten of kolonieboom zijn aangemerkt. Het gaat hier dan om de normaal gebleste bomen met een stip (Tabel E1).

Tabel E1 | De classificatie die voor het bessen van te kappen bomen gebruikt worden. Dit reguliere kapprotocol is voor met een stip gebleste bomen.

Boomlabel	Betekenis
K	Kolonieboom
N	Bijzondere nestboom
H	Boom met holte of scheur
•	Boom zonder zichtbare holte of scheur

Zorgplicht en algemene maatregelen

Tijdens de werkzaamheden dient de uitvoerende partij altijd de algemene zorgplicht in acht te nemen. Dit houdt in dat de werkzaamheden met de minste schade aan alle planten en dieren worden uitgevoerd. In dit kader moet er rekening worden gehouden met onderstaande maatregelen:

- Werkzaamheden in het plangebied dienen met de minste schade voor aanwezige planten en dieren uitgevoerd te worden;

- De werkzaamheden dienen te worden begeleid door een ecologisch deskundige⁸;
- Mochten er zich gedurende de activiteit ten aanzien van beschermde soorten onvoorziene omstandigheden voordoen, dan wordt direct contact opgenomen met de ecologisch deskundige;
- Alle werkzaamheden worden buiten het broedseizoen uitgevoerd. Het broedseizoen loopt globaal van 15 maart tot 15 juli, kapwerkzaamheden binnen deze periode zijn niet toegestaan.
- Ook eventuele broedgevallen buiten de hiervoor genoemde broedperiode zijn beschermd, wanneer er geen vogels nestelen kan er begonnen worden met de ingreep. Indien broedgevallen aanwezig zijn dient, in overleg met de ecologisch deskundige, een andere periode voor de werkzaamheden rond deze specifieke locatie(s) te worden vastgesteld;
- Het eventueel verwijderen van begroeiing zoals ondergroei dient ook buiten het broedseizoen plaats te vinden;
- Er dient zoveel mogelijk gebruik te worden gemaakt van bestaande wegen en paden;
- Wees alert op dieren in het plangebied. Wacht tot dieren zelfstandig het gebied hebben verlaten;
- Werk vanuit het midden van het plangebied naar de rand, of werk langzaam in één werkrichting zodat verstoorde dieren de mogelijkheid hebben om het plangebied te verlaten. Draag er tevens zorg voor dat de richting waarin de dieren moeten vluchten voldoende beschutting biedt;
- Verlichting is alleen aan wanneer dat functioneel noodzakelijk is. De verlichting wordt voldoende afgeschermd en alleen op het werk gericht. Gebruik alleen verlichting met een naar beneden gerichte lichtbundel. Na zonsondergang wordt er geen gebruik gemaakt van verlichting.

⁸Het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit verstaat onder een ecologisch deskundige iemand die ecologisch advies geeft of werkzaamheden begeleidt op het gebied van habitats en soorten. Deze persoon heeft schriftelijk aantoonbare ervaring en specifieke ecologische kennis.

Tabel E2 | Periode dat de kap van een boom onder het reguliere kapprotocol kan worden uitgevoerd. Met in groen de periode dat kappen mogelijk is, rood kappen is niet toegestaan.

Werkzaamheden	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Kap onder regulier kapprotocol												

Voorafgaand aan kapwerkzaamheden

- De werkprotocollen dienen voorafgaand aan de uitvoering van de werkzaamheden besproken te worden en bekend te zijn bij de uitvoerder(s);
- Voorafgaand aan de kap wordt er een controle uitgevoerd door een ecologisch deskundige⁴, hierbij wordt er gelet op voor vleermuizen geschikte holtes en jaarrond beschermde nestplaatsen.

Tijdens de kapwerkzaamheden

- Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden moet een afschrift van dit werkprotocol en een afschrift van de vergunning op de locatie van de werkzaamheden aanwezig zijn;
- Tijdens de werkzaamheden moet een logboek bijgehouden worden, hierin worden alle ecologische acties en beslissingen vastgelegd;
- Als andere beschermde soorten worden gezien tijdens de uitvoering, neemt de uitvoerder direct contact op met de ecologisch deskundige, die indien nodig contact opneemt met het bevoegd gezag;
- Voor alle (beschermde en onbeschermde) soorten geldt de zorgplicht. De uitvoerder moet zoveel als redelijkerwijs mogelijk is schade aan deze soorten te voorkomen;

Aantreffen dieren tijdens kap

Wanneer er onverhoopt toch dieren worden aangetroffen tijdens de werkzaamheden moeten de werkzaamheden direct stilgelegd worden. Er moet direct contact opgenomen worden met de deskundige eco-loog om te bepalen wat de juiste vervolgstappen zijn. De vervolgstappen worden opgenomen in het logboek.

Bijlage 4: holte kapprotocol

Uitgangspunten

Voorliggend Ecologisch Werkprotocol hanteert de richtlijnen uit de omgevingsvergunning die is toegekend op [DATUM] (kenmerk [VERGUNNINGNR]). De vergunning is verleend van [DATUM] tot en met [DATUM].

Dit protocol wordt gebruikt bij het kappen van bomen waarbij na inspectie door een ecologisch deskundige⁹ is vastgesteld dat er holtes in aanwezig zijn. Hiervoor is er per scenario een stroomschema doorlopen:

- Voor een onveilige individuele boom die gekapt gaat worden die zichtbare holtes heeft. De boom is geen bijzondere nestboom;
- Bij laanherstel, geldt dit protocol voor iedere boom in de laan waar er na inspectie holtes zijn vastgesteld. De boom is geen bijzondere nestboom of kolonieboom. Het gaat hier dan om de gebleste bomen met de een "H".
- In het stroomschema kan het voorkomen dat er een calamiteitenboom wordt gekapt volgens het holte kapprotocol. In dit geval zijn de periodes in Tabel F1 niet lijdend.

Zorgplicht en algemene maatregelen

Tijdens de werkzaamheden dient de uitvoerende partij altijd de algemene zorgplicht in acht te nemen. Dit houdt in dat de werkzaamheden met de minste schade aan alle planten en dieren worden uitgevoerd. In dit kader moet er rekening worden gehouden met onderstaande maatregelen.

- Werkzaamheden in het plangebied dienen met de minste schade voor aanwezige planten en dieren uitgevoerd te worden;
- De werkzaamheden dienen te worden begeleid door een ecologisch deskundige⁹;

- Mochten er zich gedurende de activiteit ten aanzien van beschermde soorten onvoorziene omstandigheden voordoen, dan wordt direct contact opgenomen met de ecologisch deskundige;
- Alle werkzaamheden worden buiten het broedseizoen uitgevoerd. Het broedseizoen loopt globaal van 15 maart tot 15 juli, kapwerkzaamheden binnen deze periode zijn niet toegestaan.
- Ook eventuele broedgevallen buiten de hiervoor genoemde broedperiode zijn beschermd, wanneer er geen vogels nestelen kan er begonnen worden met de ingreep. Indien broedgevallen aanwezig zijn dient, in overleg met de ecologisch deskundige, een andere periode voor de werkzaamheden rond deze specifieke locatie(s) te worden vastgesteld;
- Het eventueel verwijderen van begroeiing zoals ondergroei dient ook buiten het broedseizoen plaats te vinden;
- Er dient zoveel mogelijk gebruik te worden gemaakt van bestaande wegen en paden;
- Wees alert op dieren in het plangebied. Wacht tot dieren zelfstandig het gebied hebben verlaten;
- Werk vanuit het midden van het plangebied naar de rand, of werk langzaam in één werkrichting zodat verstoorde dieren de mogelijkheid hebben om het plangebied te verlaten. Draag er tevens zorg voor dat de richting waarin de dieren moeten vluchten voldoende beschutting biedt;
- Verlichting is alleen aan wanneer dat functioneel noodzakelijk is. De verlichting wordt voldoende afgeschermd en alleen op het werk gericht. Gebruik alleen verlichting met een naar beneden gerichte lichtbundel. Na zonsondergang wordt er geen gebruik gemaakt van verlichting.

⁹Het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit verstaat onder een ecologisch deskundige iemand die ecologisch advies geeft of werkzaamheden begeleidt op het gebied van habitats en soorten. Deze persoon heeft schriftelijk aantoonbare ervaring en specifieke ecologische kennis.

Tabel F1 | Periode dat de kap van een boom onder het holte kapprotocol kan worden uitgevoerd. Met in groen de periode dat kappen mogelijk is (§17.5), rood kappen is niet toegestaan en oranje kappen mogelijk met een inspectie van holtes met een endoscoop (§17.6).

Werksaamheden	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Kap van holtebomen												

Aantreffen dieren tijdens kap

De volgende maatregelen moeten ervoor zorgen dat er geen dieren worden gedood of verwond. Wanneer er onverhoopt toch dieren worden aangetroffen tijdens de werkzaamheden moeten de werkzaamheden direct stilgelegd worden. Er moet direct contact opgenomen worden met de deskundige ecooloog om te bepalen wat de juiste vervolgstappen zijn. De vervolgstappen worden opgenomen in het logboek.

Voorafgaand aan kapwerkzaamheden (Voor kapperperiode tussen augustus – oktober)

- De werkprotocollen dienen voorafgaand aan de uitvoering van de werkzaamheden besproken te worden en bekend te zijn bij de uitvoerder(s);
- Voorafgaand aan de kap wordt er een controle uitgevoerd door een ecologisch deskundige⁵, hierbij wordt er gelet op voor vleermuizen geschikte holtes en jaarrond beschermde nestplaatsen. Tevens worden eventueel andere beschermde aanwezige diersoorten in acht genomen;
- Bomen met holtes worden voorafgaand aan de kap gemarkeerd door de ecologisch deskundige⁵, Tabel F2.

Tabel F2 | De classificatie die voor het bessen van te kappen bomen gebruikt worden. Dit holte kapprotocol is voor "H" holtebomen.

Boomlabel	Betekenis
K	Kolonieboom
N	Bijzondere nestboom
H	Boom met holte of scheur
•	Boom zonder zichtbare holte of scheur

Voorafgaand aan kapwerkzaamheden (Voor kapperperiode tussen november – maart)

- De werkprotocollen dienen voorafgaand aan de uitvoering van de werkzaamheden besproken te worden en bekend te zijn bij de uitvoerder(s);
- Voorafgaand aan de kap wordt er een controle uitgevoerd door een ecologisch deskundige⁵, hierbij wordt er gelet op voor vleermuizen geschikte

holtes en jaarrond beschermde nestplaatsen. Tevens worden eventueel andere beschermde aanwezige diersoorten in acht genomen;

- Bomen met holtes worden voorafgaand aan de kap gemarkeerd door de ecologisch deskundige⁵, Tabel F2.

Gedurende de winterperiode (november-maart) overwinteren rosse vleermuizen in relatief grote groepen (tientallen tot honderden dieren). Overwinteringsbomen zijn bomen met een DBH >50 cm met een grote holte (0,5 - 2 meter hoogte). De wanddikte moet ten minste 15 cm zijn en er is één enkele opening met de buitenlucht zodat er een goede buffer is in de holte t.o.v. de buitentemperatuur. Er wordt bij dergelijke bomen voorafgaand aan de kap een aanvullende holte inspectie gedaan van alle geschikte holtes om uit te sluiten dat er (groepen) rosse vleermuizen overwinteren.

- Een of twee dag(en) voor de start van de werkzaamheden worden alle boomholtes die in de bomen aanwezig zijn d.m.v. een endoscoop vanuit een hoogwerker geïnspecteerd op groepen rosse vleermuizen. De holte inspectie met een endoscoop zal worden uitgevoerd door de ecologisch deskundige⁹. Deze inspectie wordt in een notitie vastgelegd in het logboek;
- Eventueel kan de inspectie met endoscoop eerder worden uitgevoerd en kunnen holtes waar geen dieren zijn aangetroffen tijdelijk worden dichtgezet om te voorkomen dat er in de tussentijd dieren in de holte kunnen komen;
- Bij de geïnspecteerde bomen met holtes worden de boven- en de onderzijde van de holte gemarkeerd op de stam zodat de aannemer de holtes volledig en zorgvuldig uit de stam kan zagen.
- Als er vleermuizen, jonge boommarter of eekhoorn worden aangetroffen, is het eerste scenario dat de betreffende boom behouden blijft. Vaak is dat niet mogelijk en in dat geval wordt er gekandeeld of op stam gezet wordt om de holte en de stam te behouden.

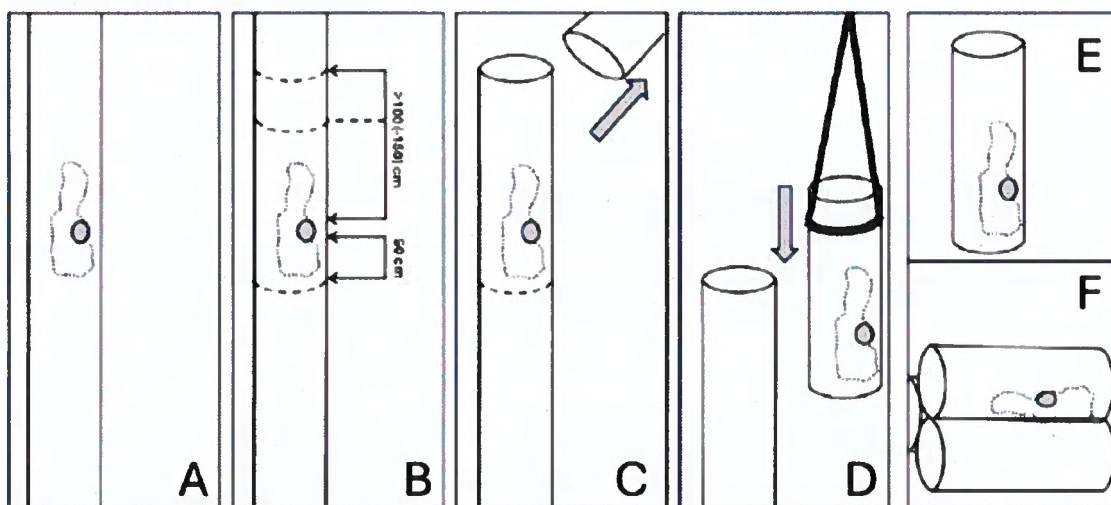
Tijdens de kapwerkzaamheden

- Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden moet een afschrift van dit werkprotocol en een afschrift van de vergunning op de locatie van de werkzaamheden aanwezig zijn;
- Tijdens de werkzaamheden moet een logboek bijgehouden worden, hierin worden alle ecologische acties en beslissingen vastgelegd;
- Als andere beschermde soorten worden gezien tijdens de uitvoering, neemt de uitvoerder direct contact op met de ecologisch deskundige, die indien nodig contact opneemt met het bevoegd gezag;
- Voor alle (beschermde en onbeschermde) soorten geldt de zorgplicht. De uitvoerder moet zoveel als redelijkerwijs mogelijk is schade aan deze soorten te voorkomen;
- Verstoring van broedende vogels dient te worden voorkomen door de werkzaamheden uit te voeren in de periode 15 augustus - 15 maart. Kapwerkzaamheden buiten deze periode zijn niet toegestaan.

Ondanks het uitgevoerde onderzoek en eventueel een holte inspectie kan het tijdens de werkzaamheden voorkomen dat er toch een holte wordt afgezaagd waar ergens toch een vleermuis in aanwezig is,

individuele vleermuizen zijn klein en lastig vast te stellen. Om het incidenteel doden van dieren in deze situatie te voorkomen wordt de volgende richtlijn gehanteerd:

- Voorafgaand aan de kap zijn bomen met holtes gemarkeerd, de afspraak is dat er bij bomen met holtes de stamdelen met deze holtes zorgvuldig van de stam worden gezaagd en vervolgens zorgvuldig naar de bodem getakeld (figuur F1);
- Er wordt 50 cm onder de holte en ruim boven de holte (minimaal 100 cm) gezaagd om zo iedere holte te verwijderen;
- Gekapt hout met holten wordt dagelijks weggereiden uit het werkterrein en op een geschikte plek neergelegd;
- Gekapt hout met holten moet minimaal één nacht blijven liggen met de holte naar de zijkant, zodat eventueel toch aanwezige exemplaren kunnen uitvliegen (figuur F1);
- Natuurmonumenten zal in beginsel de stammen met holtes neerleggen op plekken waar ze kunnen blijven liggen;
- Als tijdens de werkzaamheden vleermuizen worden aangetroffen worden de werkzaamheden onmiddellijk stopgezet en wordt de ecologisch deskundige direct ingeschakeld.

Figuur F1 | Schematische weergave van hoe een holte uit een boom te zagen. A= Holte in een boom is vastgesteld, B= Meet 50 cm onder de holte en ruim boven de holte (minimaal 100 cm), C= De bovenzijde van de boom wordt van takken ontdaan en de stam wordt tot het stamgedeelte verwijderd, D= Het stamgedeelte wordt afgezaagd en zorgvuldig naar beneden getakeld, E= De stam wordt bij voorkeur rechtop op een open plek in een naastgelegen bosperceel gezet, F= Stamdelen kunnen ook op de rug worden neergelegd, echter moet hierbij wel de opening naar de zijkant zijn gericht zodat eventuele dieren de holte kunnen verlaten (niet naar boven htm regen).

Bijlage 5: calamiteitenprotocol

Uitgangspunten

Voorliggend Ecologisch Werkprotocol hanteert de richtlijnen uit de omgevingsvergunning die is toegekend op [DATUM] (kenmerk [VERGUNNINGNR]). De vergunning is verleend van [DATUM] tot en met [DATUM].

Dit protocol wordt enkel gebruikt bij het kappen van een boom bij noodkap, dus een boom die direct gevaar oplevert en binnen enkele dagen gekapt moet worden. Bij de betreffende boom is na inspectie door een ecologisch deskundige¹⁰ vastgesteld dat er holtes in aanwezig zijn. Hiervoor is er per scenario een stroomschema doorlopen en er zijn vleermuizen in de boom vastgesteld.

- Een onveilige boom die gekapt gaat worden die zichtbare holtes heeft die vleermuizen bevat.

6.4. Handelswijze bij een calamiteit

Bij een calamiteit wordt er in de meeste gevallen al gehandeld door bijvoorbeeld de brandweer alvorens contact is geweest met de eigenaar van de betreffende boom. Wanneer zich een calamiteit voordoet dan zal een vertegenwoordiger van Natuurmonumenten ter plaatse moeten beoordelen of er eventuele natuurwaarden (bijv. holtes met vleermuizen) op de calamiteitslocatie aanwezig zijn. En zal op basis van deze beoordeling naar geweten handelen. De voorschriften uit het calamiteitenprotocol kunnen daarbij gevolgd worden voor zover dat mogelijk is. Een calamiteit wordt in het logboek geregistreerd als logboeknotitie.

Zorgplicht en algemene maatregelen

Tijdens de werkzaamheden dient de uitvoerende partij altijd de algemene zorgplicht in acht te nemen. Dit houdt in dat de werkzaamheden met de minste schade aan alle planten en dieren worden uitgevoerd. In dit kader moet er rekening worden gehouden met onderstaande maatregelen.

- Werkzaamheden dienen met de minste schade voor aanwezige planten en dieren uitgevoerd te worden;
- De werkzaamheden dienen ter plaatse te worden begeleid door een ecologisch deskundige¹⁰;
- Er wordt een vleermuisdeskundige ingeschakeld, deze deskundige mag vleermuizen eventueel hanteren en is ervaren in het opvangen van vleermuizen (<https://vleermuis.net/hulp/hulp-per-provincie>);
- De werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd binnen het broedseizoen;
- Wees alert op dieren in het plangebied. Wacht tot dieren zelfstandig het gebied hebben verlaten.

Voorafgaand aan kapwerkzaamheden

- Dit werkprotocol dient voorafgaand aan de uitvoering van de werkzaamheden besproken te worden en bekend te zijn bij de uitvoerder(s);
- Voorafgaand aan de kap is er een controle uitgevoerd door een ecologisch deskundige⁵, hierbij wordt er gelet op voor vleermuizen geschikte holtes en jaarrond beschermde nestplaatsen. Tevens worden eventueel andere beschermde aanwezige diersoorten in acht genomen zoals broedvogels.

Tabel G1 | Periode dat de kap van een boom onder het calamiteitenprotocol kan worden uitgevoerd.

Werkzaamheden	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	Dec
Kap van holteboom met vleermuizen (kraamkolonie)												
Kap van holteboom met vleermuizen (overwinterende dieren)												
Kap vanuit het "holte kapprotocol"												

¹⁰Het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit verstaat onder een ecologisch deskundige iemand die ecologisch advies geeft of werkzaamheden begeleidt op het gebied van habitats en soorten. Deze persoon heeft schriftelijk aantoonbare ervaring en specifieke ecologische kennis.

Tijdens de kapwerkzaamheden

- Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden moet een afschrift van dit werkprotocol en een afschrift van de vergunning op de locatie van de werkzaamheden aanwezig zijn;
- Tijdens de werkzaamheden moet een logboek bijgehouden worden, hierin worden alle ecologische acties en beslissingen vastgelegd;
- Natuurmonumenten neemt direct contact op met het bevoegd gezag om de calamiteit te melden;
- Voor alle (beschermde en onbeschermde) soorten geldt de zorgplicht. De uitvoerder moet zoveel als redelijkerwijs mogelijk is schade aan deze soorten te voorkomen.

Overwinteringsboom (november – maart)

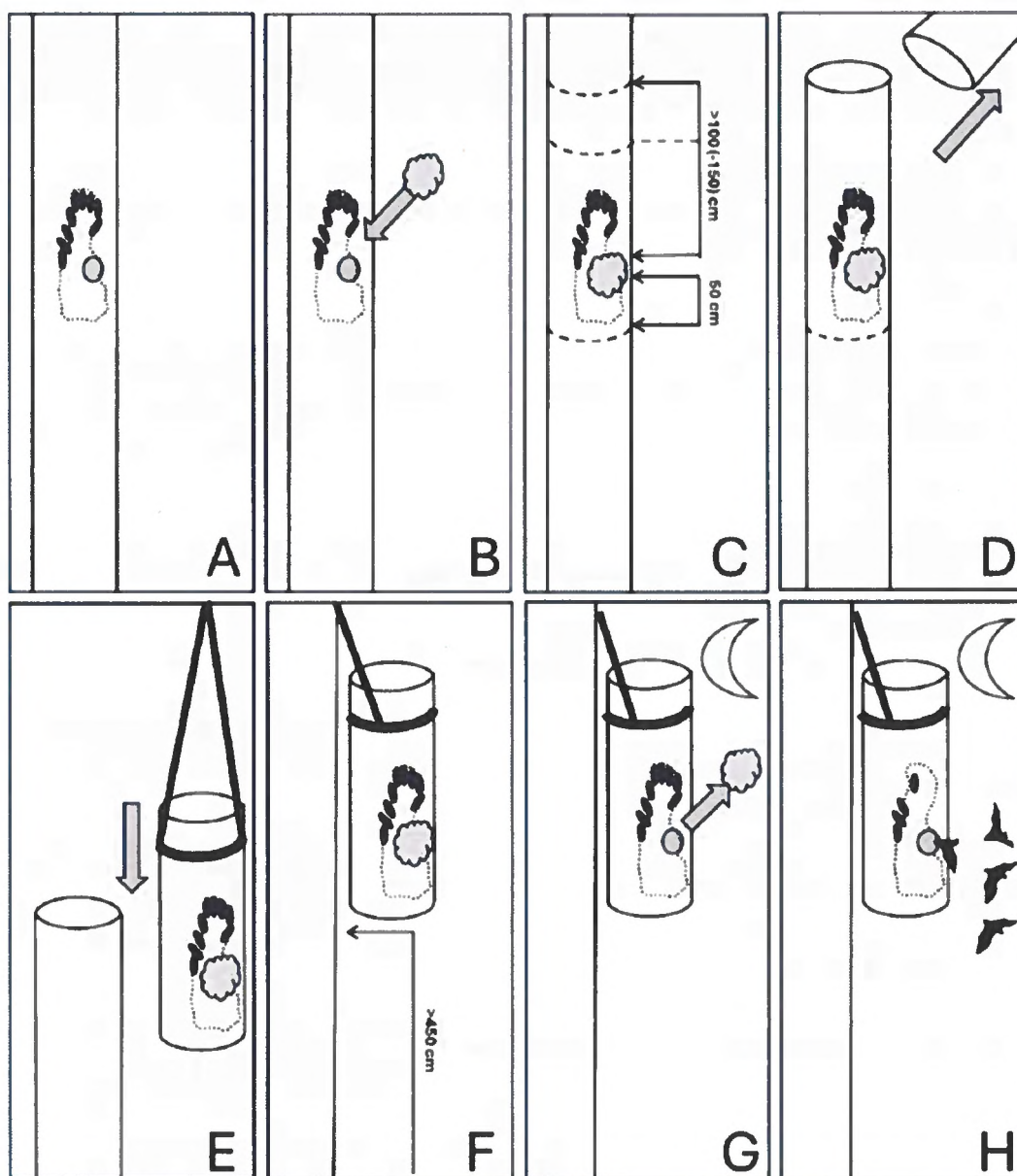
Rosse vleermuizen overwinteren met name in grotere holtes (0,5 - 2 meter hoogte) met een dikke stam (DBH > 50 cm). De wanddikte moet ten minste 15 cm zijn en er is één enkele opening met de buitenlucht zodat er een goede buffer is in de holte t.o.v. de buitentemperatuur.

Kraamverblijfplaats (april – augustus)

In de kraamperiode kan er een kolonie vleermuizen in de boom aanwezig zijn, waarbij jonge dieren in de boom aanwezig zijn die niet kunnen vliegen.

- Er wordt maximaal enkele dagen voorafgaande aan de kap een aanvullende holte inspectie gedaan van de geschikte holtes om uit te sluiten dat er (groepen) vleermuizen in de boomholte aanwezig zijn. Dit protocol gaat in wanneer deze worden aangetroffen;
- De holte inspectie met een endoscoop zal worden uitgevoerd door de ecologisch deskundige. Deze inspectie wordt in een notitie vastgelegd in het logboek;
- Bij de geïnspecteerde bomen met holtes worden de boven- en de onderzijde van de holte gemarkeerd op de stam zodat de aannemer de holtes volledig en zorgvuldig uit de stam kan zagen.
- De holte met vleermuizen wordt afgezaagd, om het doden van dieren in deze situatie te voorkomen wordt de volgende richtlijn gehanteerd:
- Voorafgaand aan de kap zijn bomen met holtes gemarkeerd;
- De holte wordt afgedicht met een katoenen/ademende doek (bijv. hand of theedoek) en vastgezet aan de stam met een spanband;
- De stamdelen met de holte wordt zorgvuldig van de stam gezaagd en vervolgens zorgvuldig naar de bodem getakeld (figuur G.1). Er wordt 50 cm onder de holte en ruim boven de holte (minimaal 100 cm) op de gemarkeerde plaats gezaagd om zo de volledige holte te verwijderen;
- De bovenzijde van de boom wordt van takken ontdaan en de stam wordt tot het stamgedeelte verwijderd;
- Het verwijderde stamgedeelte met de holte wordt op hoogte aangebracht (>450 cm, bijv. aan een andere boom) met de afsluiting intact (figuur G.1);
- De holte wordt in de directe omgeving, binnen ongeveer 100 meter opgehangen;
- Gedurende de eerste avond wordt tegen zonsondergang de afsluiting verwijderd;
- Gedurende de eerste avond wordt er door een vleermuisdeskundige gemonitord hoe de vleermuizen in de holte zich gedragen, vliegen de dieren uit, worden eventuele jonge dieren verhuist, wordt er in de ochtend weer gezwermd;
- Nadat vastgesteld is dat er geen vleermuizen in de holte aanwezig zijn mag de stam verwijderd worden.

Figuur G1 | Het proces van het verwijderen van een boomholte waar een kolonie vleermuizen in verblijft.

A= Inspectie met een endoscoop heeft uitgewezen dat er zich in de boomholte vleermuizen bevinden,

B= De holte wordt met een ademend materiaal dichtgezet en met bijvoorbeeld spanbanden vastgezet zodat er geen dieren kunnen ontsnappen,

C= De holte wordt 50 cm onder de holte en ruim boven de holte (min 100 cm) boven de holte uitgemeten,

D= De bovenzijde van de boom wordt van takken ontdaan en de stam wordt tot het stamgedeelte verwijderd,

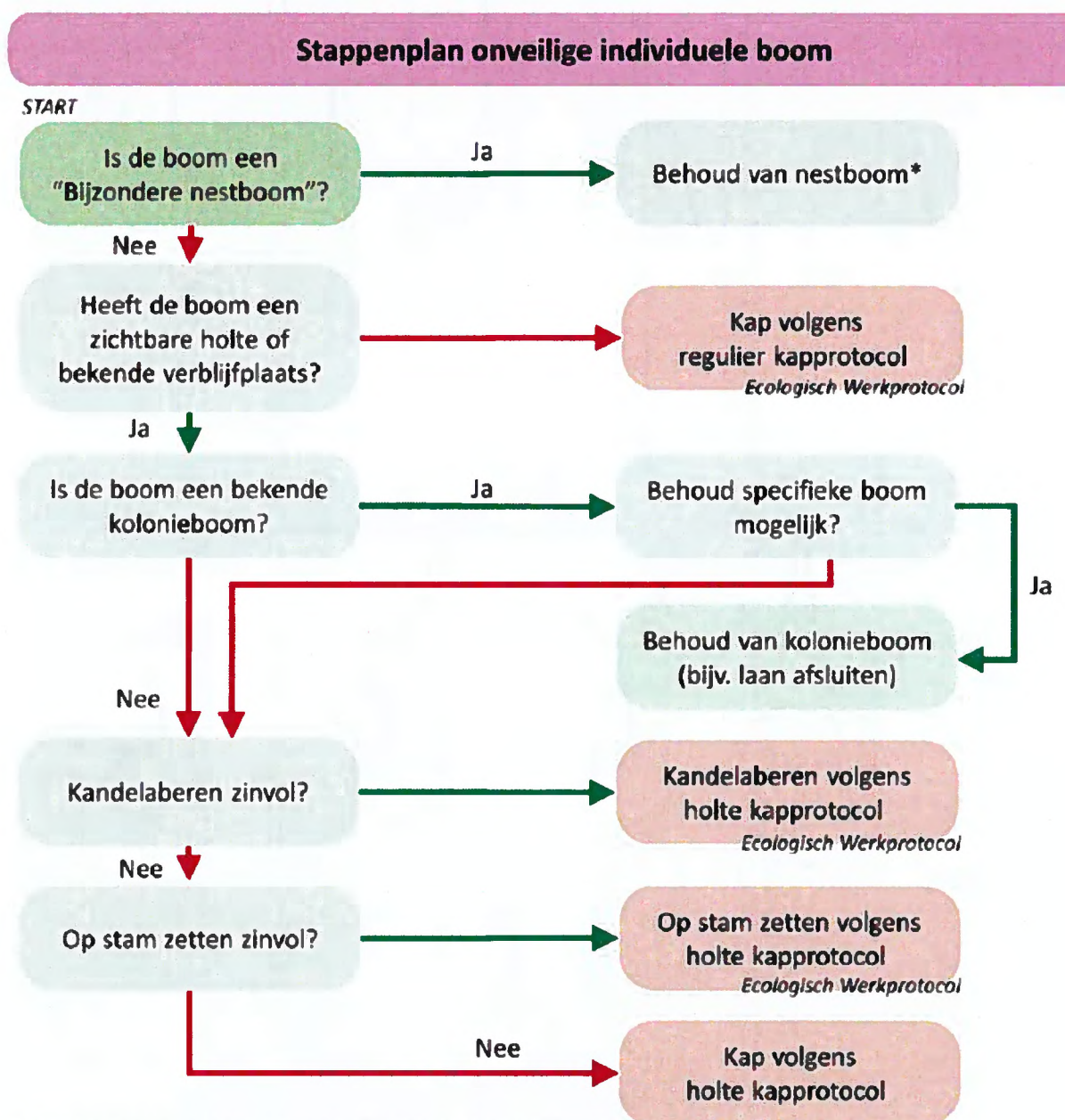
E= Het stamgedeelte met de vleermuizen wordt afgezaagd en zorgvuldig naar beneden getakeld,

F= Het stamgedeelte met de holte wordt op hoogte aangebracht (>450 cm, blijk aan een andere boom) met de afsluiting intact,

G= Gedurende de eerste avond wordt tegen zonsondergang de afsluiting verwijderd.

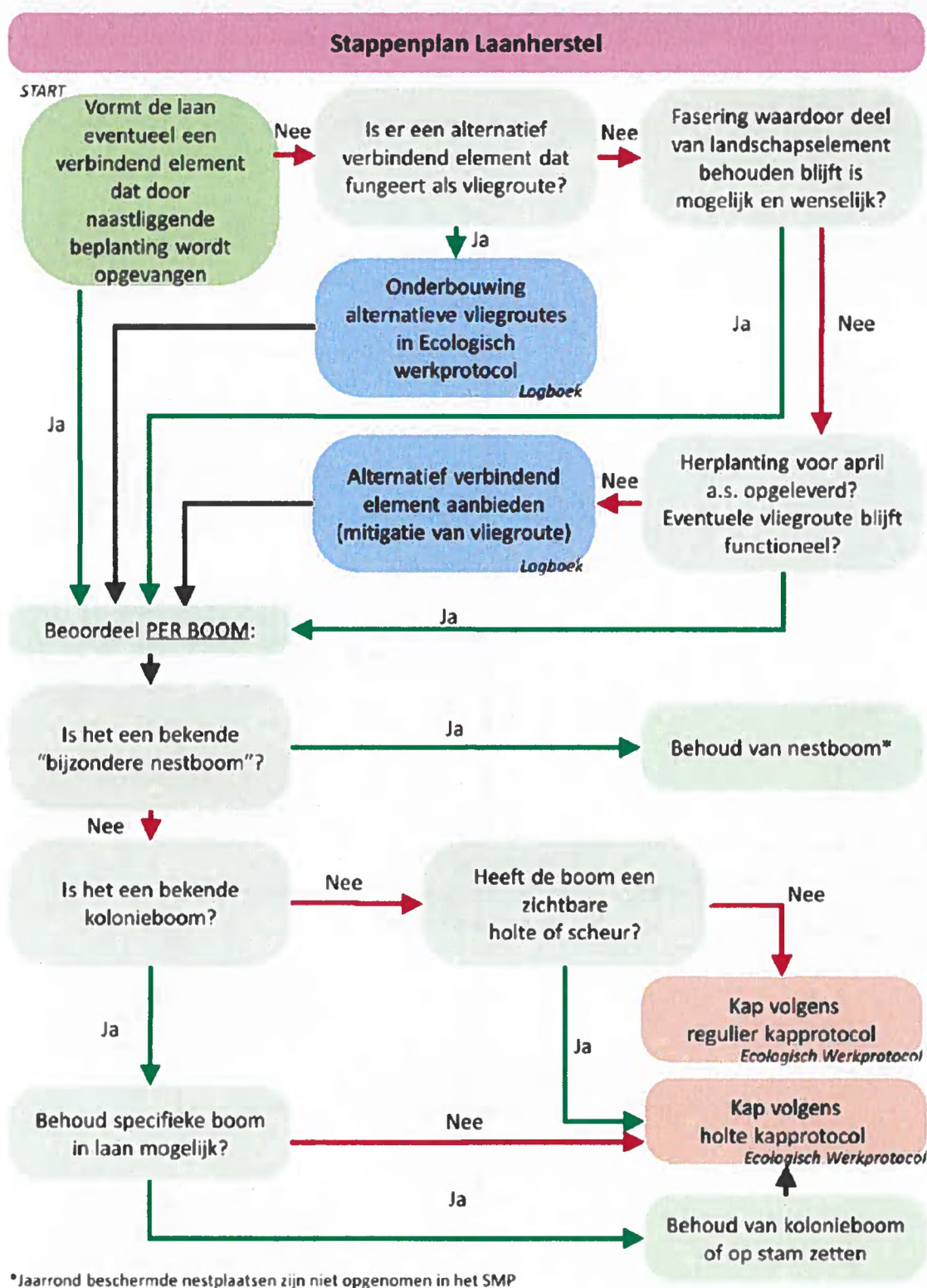

Bijlage 6: stappenplan onveilige individuele boom

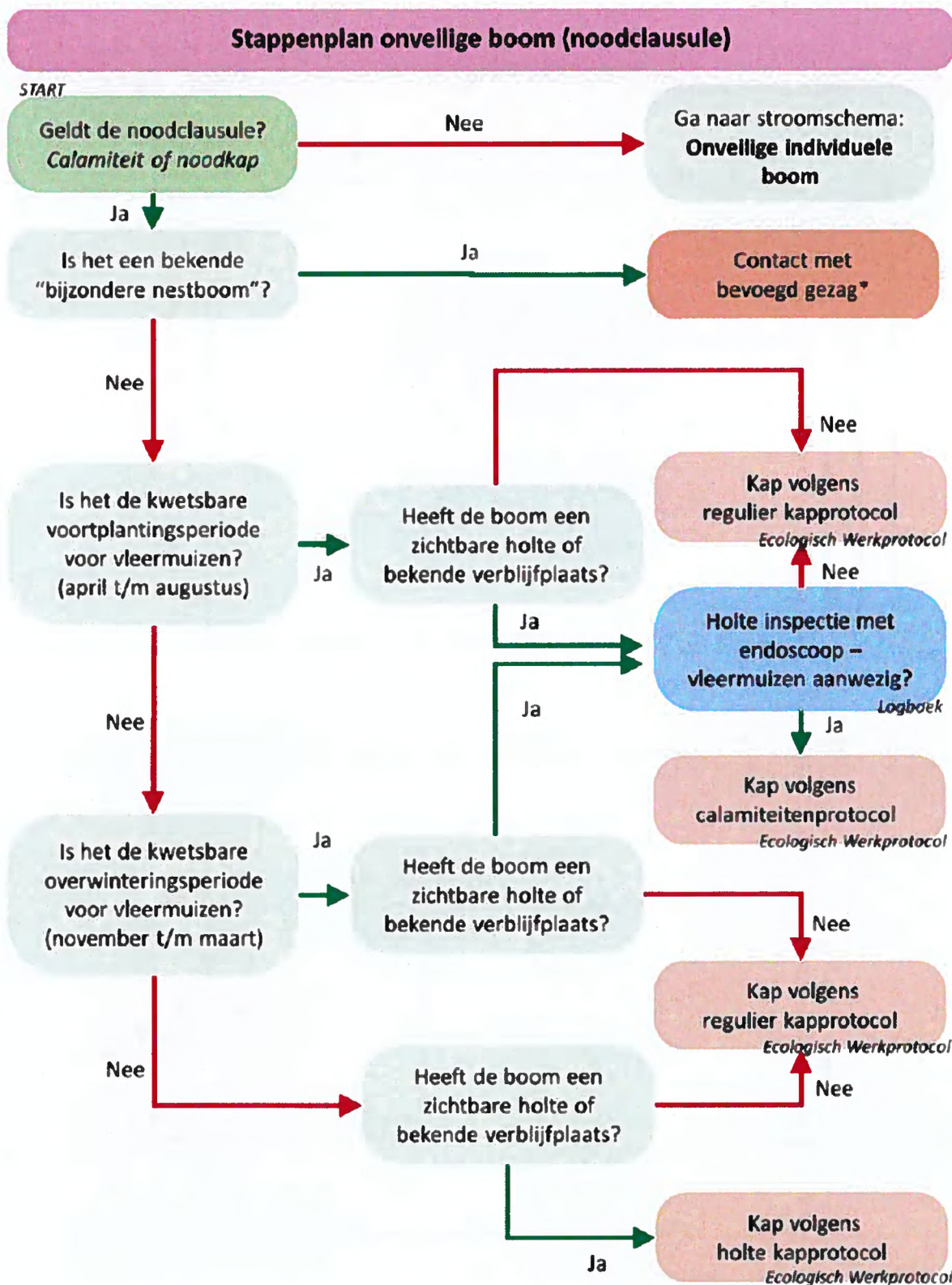

*Jaarrond beschermde nestplaatsen zijn niet opgenomen in het SMP

Bijlage 7: stappenplan laanherstel

Bijlage 8: stappenplan noodclausule onveilige individuele boom

Bijlage 9: logboeknotitie

Voorliggende logboeknotitie hanteert de richtlijnen uit de omgevingsvergunning van Natuurmonumenten voor het kappen van een onveilige individuele boom. Onderstaande gegevens worden ingevuld en dit formulier wordt in het logboek opgenomen.

Vergunning:	[NUMMER VERGUNNING]		
Looptijd vergunning:	[DATUM]	tot en met	[DATUM]
Buitenplaats:	[BUITENPLAATS]		
Opsteller:	[NAAM]		
Boomsoort:	[BOOMSOORT]		
Coördinaten:	[COÖRDINATEN] xrd / yrd of Lat / Lng		
Bijzondere nestboom?*	Ja**/ Nee		
Holteboom?*	Ja**/ Nee		
Kolonieboom?	Ja**/ Nee	Boomnummer:	[NUMMER]
Datum van kap:	[DATUM]		
Noodclausule?*	Ja**/ Nee		
Gebruikt protocol:*	Regulier kapprotocol/ holte kapprotocol / calamiteitenprotocol		
Beheersing:*	Kandelabereren/ op stam zetten/ kap		
Bijzonderheden	[BIJZONDERHEDEN]		

*doorthalen wat niet van toepassing is.

**Indien "ja" dan onder "bijzonderheden" minimaal een korte beschrijving.

Tabel C1 | Contactgegevens

Functie	Naam	Mobiel nummer	Email adres
Ecologisch deskundige	[NAAM]	[NUMMER]	[EMAIL]
Beheerder	[NAAM]	[NUMMER]	[EMAIL]
Aannemer	[NAAM]	[NUMMER]	[EMAIL]
Bevoegd gezag	[NAAM]	[NUMMER]	[EMAIL]

Bijlage 10: ecologisch werkprotocol laanherstel

Colofon:

Buitenplaats:	[BUITENPLAATS]	
Opsteller:	[NAAM]	
Datum:	[DATUM]	
Periode van kap:	[DATUM]	[DATUM]

Aanleiding en context

[AANLEIDING, EVT OPSOMMING WERKZAAMHEDEN]

De werkzaamheden hebben negatieve effecten op ter plaatse voorkomende beschermde soorten⁷. In onderhavig Ecologisch Werkprotocol staat omschreven welke maatregelen getroffen moeten worden om schadelijke effecten van de (uitvoering van de) werkzaamheden op aanwezige of te verwachten soorten te voorkomen. Daarnaast geeft het werkprotocol een handreiking voor de werkwijze wanneer tijdens de uitvoering van het project beschermde soorten worden aangetroffen. Ook wordt het handelen conform de zorgplicht, welke geldt voor alle in het wild levende planten en dieren, meegenomen.

Uitgangspunten

Voorliggend Ecologisch Werkprotocol hanteert de richtlijnen uit de omgevingsvergunning die is toegekend op [DATUM] (kenmerk [VERGUNNINGNR]). De rapporten "Soortenmanagementplan beheer 's-Gravelandse buitenplaatsen voor Natuurmonumenten deel 1 – onderzoeksrapport en vergunningsaanvraag voor vier buitenplaatsen: Schaep en Burgh, Boekesteijn, Spanderswoud en Hilverbeek, Snijder, 2025" en [TITEL, AUTEUR, JAAR] hebben gediend als onderbouwing van de vergunningsaanvraag. De vergunning is verleend van [DATUM] tot en met [DATUM].

Dit Ecologisch Werkprotocol dient op de werklocatie aanwezig te zijn en alle betrokken partijen moeten op de hoogte zijn van de inhoud.

Daarnaast moet een afschrift van de verleende ontheffing op de locatie aanwezig zijn, zodat deze op verzoek getoond kunnen worden aan de bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.

Figuur D.1 geeft de te kappen bomen aan. Per boom is aangegeven welke handelswijze gehanteerd wordt. Met "H" wordt het "holte kapprotocol" gehanteerd, deze is als bijlage bij dit werkprotocol gevoegd. Regulier gebleste bomen worden onder het "Reguliere kapprotocol" gekapt. Eventuele nestbomen of koloniebomen worden separaat beschreven in dit werkprotocol

Tabel D1 | De volgende "standaard werkprotocollen" worden gebruikt bij de kap van de bomen.

	Regulier kapprotocol
	Holte kapprotocol
	Calamiteitenprotocol

Contactgegevens:

Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden zijn de personen in Tabel D.2 aangewezen als contactpersonen.

Tabel D2 | Contactgegevens

Functie	Naam	Mobiel nummer	Email adres
Ecologisch deskundige	[NAAM]	[NUMMER]	[EMAIL]
Beheerder	[NAAM]	[NUMMER]	[EMAIL]
Aannemer	[NAAM]	[NUMMER]	[EMAIL]
Bevoegd gezag	[NAAM]	[NUMMER]	[EMAIL]

Figuur D1 | [TITEL KAART 1:25.000]

Tabel D3 | Verspreidingsgegevens koloniebomen

Boomnummer	Soort	Vleermissoort	Aantal dieren	Jaar van telling
[NUMMER]	[BOOMSOORT]	[VLEERMUISOORT]	[AANTAL]	[JAAR]
[NUMMER]	[BOOMSOORT]	[VLEERMUISOORT]	[AANTAL]	[JAAR]

10. Monitoringsplan

Monitoring is een belangrijk onderdeel van het SMP en heeft als doel om inzicht te krijgen hoe de populaties van de beschermde soorten zich ontwikkelen binnen het soortenmanagementplangebied en of de uitgevoerde maatregelen effectief zijn. Dit is van belang om te kunnen schakelen wanneer er onverwachte negatieve effecten op de soorten optreden. Eventueel kan het SMP naar aanleiding van de monitoringsresultaten waar nodig worden aangepast qua werkwijze en uit te voeren maatregelen.

Te monitoren aspecten binnen het SMP zijn:

- Periodieke boomholte inventarisatie;
- Populatieontwikkeling in het plangebied (staat van instandhouding);
- Belangrijke en kwetsbare functies en meest kwetsbare verblijfplaatsen;

De monitoring wordt uitgevoerd door Natuurmonumenten als vergunninghouder, maar kan hiervoor een ecologisch adviesbureau inhuren of gebruik maken van vrijwilligers van de lokale vogel- en vleermuiswerkgroepen, eventueel onder begeleiding van een externe deskundige.

10.1. Beheerscyclus

Natuurmonumenten heeft een vaste cyclus voor het beheer van de natuurgebieden. Hierbij wordt zes jaar als een beheerscyclus gezien en worden onderzoeken naar fauna iedere zes jaar geüpdatet, bosstructuurkartering en florakartering wordt per twee beheerscycli uitgevoerd en is in 2022 uitgevoerd. Dat betekent dat de volgende structuurkartering in 2034 zal zijn (Tabel 9.1). Doordat vleermuizen continue in een bosgebied verplaatsen is het bijhouden van de kolonies op de buitenplaatsen niet een simpel geval van ieder jaar bij dezelfde boom een telling uitvoeren. Een vleermuispopulatie van verschillende soorten met een netwerk van verschillende verblijfslocaties is een veranderend geheel. Elke zes jaar zal er een update worden gedaan van het holteaanbod en de koloniebomen dit kan op een vergelijkbare manier als dat het in 2024 is verricht, echter kan er voldaan worden met één bij voorkeur simultaan ochtendbezoek met één simultane uitvliegtelling. Op deze manier kunnen de belangrijke

kolonies gevolgd worden en kunnen aantallen worden bijgehouden. Dat is belangrijk, omdat de populaties onder de generieke omgevingsvergunning in een gunstige staat van instandhouding moet blijven voortbestaan. Mochten er toch sterke afnames in populaties worden ontdekt, dan moet nagegaan worden wat de mogelijke oorzaken zijn en hoe dit bijgestuurd kan worden. De gebruikte methodiek voor de monitoring van de clusters is grotendeels gelijk aan die van de nulmeting, maar wordt aangepast op basis van dan geldende onderzoeksprotocollen. Deze informatie uit de monitoring draagt ook bij aan de kennis over de invloed van bosbeheer en laanherstel op de beschermde soorten en op de staat van instandhouding. Gedurende de looptijd kunnen aanvullende koloniebomen worden aangemerkt door vrijwilligersinzet. Daarnaast is het van belang met name voor rosse vleermuis dat de beheerders van het gebied opgeleid worden om roepende rosse vleermuizen te herkennen en te registreren, op deze manier kunnen nieuwe koloniebomen worden aangemerkt gedurende de looptijd van de vergunning zonder veel extra inspanning.

10.2. Belangrijke en kwetsbare functies

Deze functies zijn van doorslaggevend belang voor de lokale populaties van de soorten. De aantasting van een kraamverblijfplaats van vleermuizen of het verlies van holteaanbod kan grote gevolgen hebben voor lokale populaties.

Door onderstaande monitoring wordt inzichtelijk hoe het met de populaties en belangrijke en kwetsbare functies van de beschermde soorten gaat. Dat is belangrijk, omdat de populaties onder de gebiedsgerichte omgevingsvergunning in een gunstige staat van instandhouding moet blijven voortbestaan. De aantallen van de soorten moeten dus minstens stabiel blijven of idealiter toenemen. Wanneer blijkt dat de belangrijke en kwetsbare functies niet meer aanwezig zijn op een locatie of sterke afnames in populaties moet worden nagegaan wat de mogelijke oorzaken zijn en welke vervolgacties er noodzakelijk zijn.

Vleermuizen

Om de populatie en belangrijke functies voor de vleermuizen te volgen worden elke vijf jaar de kraamgroepen met hun verblijfplaatsen opgezocht en geteld.

De kraam- en mannenverblijfplaatsen worden geteld onder geschikte weersomstandigheden in de periode van 1 juni tot 15 juli. Aangezien groepen van vleermuizen kunnen verplaatsen van verblijfplaats wordt er in alle clusters een ochtendbezoek op de fiets uitgevoerd (bij voorkeur in meerdere of alle clusters tegelijkertijd). De clusters zijn dezelfde clusters als tijdens de nulmeting (zie Figuur 4., in Hoofdstuk 4). Kraamverblijfplaatsen zijn in de ochtend vrij gemakkelijk te vinden omdat bij het invliegen langdurig door meerdere (soms vele) dieren gezwerm wordt. Indien een kraam- of mannengroep toch niet wordt teruggevonden zal een tweede of eventueel derde ochtendbezoek moeten worden uitgevoerd. Het derde bezoek wordt alleen uitgevoerd als er tijdens de voorgaande bezoeken veel activiteit was binnen het cluster en in de omgeving een kraam- of mannenverblijfplaats te verwachten is maar niet is gevonden. Als de kraam- of mannengroep is teruggevonden wordt direct de avond erna een uitvliegtelling gedaan waardoor het aantal individuen in een verblijfplaats exact kan worden vastgesteld.

Essentiele leefgebieden

Voor vleermuizen zijn niet alleen de verblijfplaatsen van belang. Ook de foerageergebieden en bereikbaarheid van deze foerageergebieden zijn bepalend voor de instandhouding van populaties van de soorten. Tijdens de evaluatie van de herstelplannen wordt ook meegenomen of vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen nog beschikbaar zijn. Wanneer blijkt dat deze gebieden niet meer beschikbaar zijn of de functionaliteit van de gebieden vermindert moet worden bepaald welke vervolgacties er noodzakelijk zijn.

10.3. Opzet monitoring

Samenvattend bestaat de monitoring uit (een strokenplanning is weergegeven in Tabel 10.1):

- De monitoring wordt uitgevoerd door Natuurmonumenten maar kan hiervoor een ecologisch adviesbureau inhuren of gebruik maken van vrijwilligers van de lokale vogel- en vleermuiswerkgroep.
- Bosbeheerders worden opgeleid om rosse vleermuizen die gedurende de dag roepen te kunnen herkennen. Eventuele extra koloniebomen die in de zomerperiode op deze manier worden vastgesteld worden geregistreerd.
- Extra natuurwaarnemingen die gedaan worden altijd genoteerd en meegenomen in de vigerende verspreidingsgegevens (zoals bijvoorbeeld dasenburchten, boommarters en roofvogelhorsten).
- Elke zes jaar worden de buitenplaatsen volledig geïnventariseerd het holteaanbod, en bijzondere nestbomen door een dag bezoek in de periode november-april.
- Elke zes jaar worden de vastgestelde (kraam)groepen van vleermuizen gemonitord en de aantallen bepaald door minimaal 1 uitvliegtelling.
- Een keer per zes jaar vindt een broedvogelkartering plaats op de buitenplaatsen, de resultaten van deze onderzoeken worden meegenomen in de monitoring van het SMP, zodat roofvogelhorsten en uilenholtes kunnen worden behouden.
- De resultaten van de monitoring worden bijgehouden door Natuurmonumenten.
- De resultaten van de monitoringsgegevens op populatieniveau worden door Natuurmonumenten eens per zes jaar in een verslag aan het bevoegd gezag voorgelegd.
- Alle monitoringgegevens worden opgeslagen in de natuurdatabank van Natuurmonumenten en worden gedeeld met de NDFF. De NDFF moet jaarlijks gecontroleerd worden op andere (gevalideerde) waarnemingen die bijvoorbeeld via waarneming.nl of telmee.nl zijn ingevoerd. Deze nesten verblijfplaatsen worden dan toegevoegd aan het databestand van Natuurmonumenten.

Tabel 10.1 | Strokenplanning monitoring SMP 's-Gravelandse buitenplaatsen.

	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036
Onderzoeken per beheercyclus												
Kolonies vleermuizen												
Holteaanbod												
Broedvogelkartering												
12-jarige cyclus (2 beheercyclus)												
Bosstructuurkartering												
Rapportage												
Opstellen monitoringsrapport populatie												